LITIJA
24. 12. 1941

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE
DELOVNEGA LJUDSTVA LITIJA

GLASILO OBČANOV

FEBRUAR 1983

ŠTEVILKA 2

S 6. SEJE KOMITEJA OK ZKS LITIJA

Poiskati najučinkovitejše možnosti skupnega planiranja

Čeprav smo v naši občini dosegli nesporne uspehe na področju združevanja dela in sredstev, smo še vedno precej daleč od uresničitve zamisli, ki jih načelno določa republiška ustava in ki so opredeljene v zakonu o združenem delu.

Že takoj naslednje leto po uveljavitvi Zakona o združenem delu, točneje aprila 1977, smo v občini sprejeli akcijski program, s katerim smo naše delo usmerili v preverjanje stanja v OZD, v urejanje odnosov svobodne menjave dela, v dograjevanje in hitrejše usklajevanje ter sprejemanje novih aktov samoupravne zakonodaje, uresničevanje dohodkovnih odnosov ter oblikovanje in uveljavljanje načel o razporejanju sredstev za osebne dohodke po vloženem delu. Žal pa je taka vsestranska zavzetost za uresničevanje zakona prehitro izgubila intenziteto, ki je bila potrebna na tem področju. *„Delovni ljudje ne morejo imeti v družbi politične oblasti, če nimajo ekonomske oblasti nad družbenim kapitalom, to je nad svojim lastnim presežnim delom.“ (E. Kardelj)*

Osrednje vprašanje graditve socialističnih in samoupravnih družbenih odnosov je torej prav v položaju delavcev. Ta mora postati kolektivni upravljalec družbenih sredstev. V današnjem gospodarskem položaju pa je povezovanje dela in sredstev ključno vprašanje družbenoekonomskega razvoja.

V naših organizacijah združenega dela materialne proizvodnje so bili doseženi premiki na področju povezovanja kmetijske proizvodnje, saj se je KZ Gabrovka-Dole vključila v SOZD HP Ljubljana, KZ Litija pa v SOZD KIT Ljubljana. Litijska predilnica se sporazumeva z 39 organizacijami združenega dela, kjer združujejo devizna sredstva za uvoz surovin in reprodukcijskega materiala. Mizarstvo Litija združuje sredstva z Medexom iz Ljubljane. V SOZD GHT Ljubljana sta vključeni delovni organizaciji Gostinsko podjetje Litija in Mesarija in prekajevalnica Litija.

Žal pa pri vseh povezavah še daleč ni vzpostavljen dohodkovni odnos, ampak ta večkrat temelji le na klasičnih kupoprodajnih odnosih. Slabo točko uveljavljanja Zakona o združenem delu predstavlja tudi uveljavljanje dohodkovnih odnosov med nekaterimi proizvodnimi organizacijami in trgovino, saj trgovina praviloma ne vlaga v proizvodnjo, temveč obratno.

To je bilo nekaj dejstev iz informacije o združevanju dela in sredstev, ob katerih so se delegati največ ustavljali. Skrbno pripravljena analiza je bila tokrat dovolj konkretna in ni bolehala na znani pomanjkljivosti podobnih analiz, se pravi na načelnih ugotovitvah brez pravih podkrepitev. Še zdaleč pa seveda ni mogla zajeti vseh oblik združevanja dela in sredstev v občini, saj bi tako izgubila na svoji učinkovitosti. Morda bi kazalo malo bolj konkretizirati predloge stališč in sklepov ob koncu informacije ter s tem usmeriti delovne organizacije v iskanje nadaljnjih možnosti za doslednejše uveljavljanje dohodkovnega povezovanja.

Razprava ob tej točki dnevnega reda je bila vsebinsko bogata, še zlasti pa velja pohvaliti razpravljalce, ki so vsak iz svoje delovne sredine skušali osvetliti problematiko, s katero se soočajo (člani konference iz IAK, KZ Gabrovka-Dole, Predilnica Litija. . . .).

Najpomembnejša pa je vsekakor ugotovitev, s katero so se strinjali vsi navzoči, da je resnično smotrna le takšna povezava, ki daje dobre ekonomske rezultate, od papirnatih povezav pa bomo imeli bolj malo ali sploh nič.

UREDNIKOV STOLPEC

Razmišljanje ob 8. marcu

Bliža se tvoj praznik, draga tovarišica, delavka, kmetica. Dan, ko bodo romali šopki iz rok v roke, se izrekale čestitke, izražale dobre želje.

Pa bi bilo najbrž prav, da bi vse te dobre želje in pozornosti porazdelili na vse leto. Da bi bil tvoj praznik, žena in mati, samo dan, ko bomo ocenjevali, kako si uspela uveljaviti svoj družbenoekonomski položaj kot delavka — samoupravljalka. Dan spominov na pot, ki si jo prehodila, ko si lačna in prezebla v delavski koloniji zaman tešila lačna otroška usta, ko si v tekstilni stavki, skupaj s sodrugi, zahtevala zase in za svojo družino boljši kos kruha, ko si sredi pušk in bajonetov stopala po hercegovskem krasu in v času narodnoosvobodilnega boja s puško v roki dokazovala, da je tvoje mesto tam, kjer se odloča o biti ali ne biti.

Najbrž čas, v katerem živimo, ni naklonjen poplavi besed, še zlasti pa ne bučnim, pogosto obrabljenim frazam. Ne morem pa si kaj, da ne bi v mislih vedno znova podoživljal prizora, ki mi tako živo stopa pred oči.

V skromni učilnici podružnične šole sedijo na nizkih stolčkih kmečke ženice, v naročjih jim počivajo zgarane roke. Pred tablo prepeva zborček tisto pesem o mamici, potem se iz ozadja pojavijo otroške ročice, ki ponujajo prve telohe. Nabrane z ljubeznijo in spoštovanjem, izbrskane izpod zadnjih zaplat snega, za njih, za njihove matere! V očeh mater zablestijo solze in vsa učilnica se nenadoma napolni s tisto čudovito milino in srečo. Tu ni potrebno več besed, vse, kar se je dalo povedati, je bilo povedano s pesmijo in dejanji!

Kako drugače pa zveni — priznajmo si, da kar pogosto na ta dan — veseljačenje, ki s pravim praznikom nima nobene zveze. In ko zagledaš še opotekajočega se možaka, ki v poznih urah kolovrati domov s šopkom uvelih in upadlih rož, veš, da je to očitna degradacija vsega, kar kot družba čutimo in kar smo zapisali tudi v naše dokumente.

Ne mažimo tega dne s takimi prizori, naj nam bo čistost in neposrednost naših najmlajših vzor in prizadevanja celotne družbe pot k takemu praznovanju, ki ga naša mati in žena tudi zasluži!

USTVARJALNO SREČANJE

Občinska konferenca SZDL Litija je tokrat že četrtič organizirala ob slovenskem kulturnem prazniku tradicionalno srečanje prizadevnih družbenih in družbenopolitičnih delavcev ter predstavnikov društev in organizacij, ki na posameznih področjih življenja in dela uspešno predstavljajo občane naše občine v širšem slovenskem prostoru.

Prejemniki občinskih, republiških, zveznih in drugih priznanj ter drugi družbenopolitični delavci so se ob prijetnem in ustvarjalnem pomenku zadržali dlje časa, beseda pa je tekla, kot je na takšnih srečanjih že navada, v glavnem o željah in prizadevanjih za še večji napredek naše občine.

Dobro obiskana razstava

Razstavo »Tito — misel — beseda in delo« si je v avli občinske skupščine ogledalo veliko obiskovalcev. Kvalitetna in zanimiva razstava o Titovem življenju in delu je bila doslej organizirana že v mnogih jugoslovanskih mestih. Tudi občani Litije so si jo z zanimanjem ogledali. (Foto: T.B.)

Jože Smole predaval učiteljem

V okviru rednega izobraževanja učiteljev so na pobudo Osnovne šole Dušan Kveder-Tomaž Litija v zimskih počitnicah povabili na šolo Jožeta Smoleta, predsednika Mestnega komiteja ZK Ljubljana in člana Predsedstva CK ZKS.

Jože Smole, ki je bil dlje časa tudi naš veleposlanik v Moskvi in Tokiu, je govoril učiteljem naše občine o mednarodnih družbenoekonomskih odnosih s poudarkom na nekaterih odklonih v razvoju samoupravne socialistične demokracije. Predavanju je sledila tudi razprava, ki je še dodatno osvetlila nekatere nejasnosti. Kljub rednemu spremljanju dogodkov v naših sredstvih javnega obveščanja je takšen način seznanjanja še posebno dobrodošel, saj je najbolj celovit.

Istega dne se je tovariš Smole sestal še z ožjim političnim aktivom občine. Na razgovoru je sodeloval tudi domačin, Ivan Godec, izvršni sekretar CK ZKS, ki je tudi pomagal, da je prišlo do srečanja.

Kako uresničujemo družbeni načrt

Pretekla sta že mesec in pol letošnjega leta, za katerega že dlje časa ugotavljamo, da bo izjemno težko za vse naše delovne ljudi. Pa ne zaradi tega, ker smo v preteklosti kaj prepustili ali česa nismo storili, temveč zato, ker so se gospodarske in s tem tudi družbene razmere močno zaostrile ne le pri nas, temveč tudi drugod tako v razvitem kot tudi v nerazvitem svetu. Zato je prav, da v tem mesecu, ko teko v organizacijah združenega dela zadnje priprave za sprejem zaključnih računov za leto 1982, spregovorimo nekaj misli o našem delu, pogojih dela, prizadevanjih in uspehih v preteklem letu, ter ocenimo naše možnosti za tekoče leto.

Tudi preteklo 1982 leto je bilo leto novih preizkušenj in novih opredelitev za našo socialistično družbo.

Vplivi svetovne gospodarske recesije so še stropnjevali naše notranje gospodarske težave, ki so imele vpliv tudi na dogajanja v naši občini. V iskanju izhoda iz zagat, ki so predvsem posledica strukturnih neskladij in prezadolženosti naše države predvsem v zahodnih razvitih deželah, je vsaj naše združeno delo, kljub velikim težavam, s katerimi so se delovni kolektivi otepali skozi vse leto, doseglo sorazmerno dobre rezultate.

Danes sicer še niso povsem znani rezultati gospodarjenja v organizacijah združenega dela v naši občini, vendar grobi podatki kažejo na to, da smo v celoti dobro izpolnili družbeni načrt.

Na to kažejo zadovoljivi rezultati fizičnega obsega proizvodnje, delovne storilnosti, doseženih rezultatov na področju ekonomskih odnosov s tujino, kjer se približujemo 100% pokrivanju uvoza z neposrednim izvozom, in vsaj po dosedanjih izjavah odgovornih delavcev zaenkrat ni pričakovati, da bi katerakoli organizacija združenega dela poslovno leto 1982 zaključila z izgubo. Doseženi rezultati kažejo na to, da so se kljub zoženim možnostim gospodarjenja v večini naših OZD delavci organizirali tako, da so našli ustrezne vzvode, s katerimi so v bistvu dosegli načrtovano. S tem ponovno dokazujemo vrednote našega političnega sistema, ki omogočajo delovnim ljudem, da tudi v neprimerno težjih razmerah, kot so zlasti spreminjanje gospodarske politike med letom, na katero načrtovalci prav gotovo niso računali, dosegli v nekaterih naših OZD več kot v normalnih razmerah. Zlasti je potrebno izpostaviti dosežke Predilnice Litija, kjer so delavci upoštevajoč tehnološko opremljenost, dobro poslovno politiko in prizadevnost, ustvarili tak družbenoekonomski položaj te delovne organizacije, da dejansko predstavlja steber stabilnosti v občini. Zelo dobre rezultate pa so dosegli tudi v Industriji usnja Vrhnika, TOZD Usnjarna Šmartno, Lesni industriji Litija in še nekaterih organizacijah združenega dela. V nekoliko težjem položaju so delavci v OZD Kovina, Slovenija ceste Tehnika, TOZD IAK, SGD Zasavje, TOZD Gradmetal in še nekaterih manjših OZD.

Uspešni so bili tudi na drugih področjih družbenega življenja in dela, čeprav nas na področju zdravstva bremeni hipoteka nekritih izdatkov, o katerih se bo potrebno še dogovoriti. V tem letu smo po daljšem času dosti več vlagali v proizvodnjo sfero, tako je bila dosežena uspešna transformacija PKT v obrat Kartonažne tovarne Ljubljane, delavci TOZD Kovinarske Krško na Dolah so tudi z nemajhnim lastnim delovnim prispevkom postavili novo sodobno proizvodno dvorano, uspešni pa smo bili tudi v kmetijstvu, kjer so v zaključni fazi dela na ureditvi prostorskih zmogljivosti in polnilne linije v KZ Gabrovka-Dole, z deli pa so pričeli tudi v Kmetijski zadrugi Litija, z izgradnjo sodobnega hleva za 200 krav. Seveda pa velja tu poudariti tudi angažiranost kmetijskih zadrug po razvoju kooperantskih odnosov, kjer si obe kmetijski zadrugi z naložbami širše družbene skupnosti prizadevata maksimalno razviti kmetijsko proizvodnjo v občini. Nova vlaganja pa se pripravljajo tudi v Lesni industriji Litija, Predilnici Litija in Industriji usnja Vrhnika, TOZD Usnjarna Smartno, ter drugih OZD, čeprav omejitveni kriteriji za naložbe (zlasti sprejem predvidenega zakona o zagotavljanju trajnih virov obratnih sredstev), lahko bistveno vplivajo na nadaljnji razvoj naložbene dejavnosti v naši občini, ter s tem zavrejo tudi prizadevanja po tehnološkem posodabljanju proizvodnje.

In kakšni so izgledi in naše možnosti uresničevanja družbenega načrta v letošnjem letu? Povzamemo lahko le ugotovitve, ki veljajo za celotno SFRJ, da bo to leto težko, polno preizkušenj in odrekanj. Na to nas navaja že Resolucija družbenoekonomskega razvoja za leto 1983, ki je izrazito stabilizacijsko naravnana, in v marsičem upošteva predvidene gospodarske in družbene tokove v naši državi, saj se nahajamo v razmerah, ki zahtevajo odnos, da prelomimo z dosedanjo miselnostjo, da se otresemo subjektivizma in neuresničljivih želja, zlasti tistih, ki so zunaj dogovorjene politike in ki nimajo nikakršne ekonomske osnove.

Resnosti položaja, v katerem se nahajamo, se moramo zavedati vsi, tudi tisti, ki menijo, da se da še vedno na preživel, nesamoupraven način drobiti sredstva za neprednostne naloge, ki ne sprejemajo ali pa le v besedah sprejemajo politiko gospodarske stabilizacije, sicer pa v praksi ravnajo drugače. Čas je, da končno vsi spoznamo naše dosedanje slabosti, ki so bile predvsem v čezmerni porabi, in da celoten naš družbeni razvoj gradimo le toliko, kolikoršne so naše materialne zmožnosti. Zaradi raznih pritiskov na našo državo bomo morali tudi mi v celoti ravnati drugače, zlasti se bomo morali zavzemati za boljše delo, stalno aktivnost pri uresničevanju Zakona o združenem delu, varčevanje vseh in povsod, in za odgovoren odnos do ravnanja z družbenimi sredstvi.

Z našim odgovornim ravnanjem moramo doseči to, da bomo stalno povečevali delovno storilnost in še naprej zagotavljali vsaj take rezultate na področju ekonomskih odnosov s tujino kot v preteklem letu. Naša trajna orientacija mora biti torej naravnana v razvoj take proizvodnje, ki bo sposobna za izvoz, bodisi direktno ali v reprodukcijski verigi, pri čemer mora biti vsa skrb posvečena tehnologiji in tehnološkim dosežkom v svetu. Prav tako pa se moramo zavzemati za polno izkoriščanje danega trenutka, da v vseh okoljih čimbolj razvijamo kmetijsko proizvodnjo, kar mora postati trajen izziv vsem, ki želimo preseči današnje težave in si ustvariti pogoje za boljšo prihodnost.

Branko Pintar

● SAMOUPRAVNI SPORAZUM O SODELOVANJU MIZARSTVA LITIJA S HP MEDEXOM NI LE NA PAPIRJU

Presegli načrtovano količino panjev

V Mizarstvu Litija, enem najmanjših delovnih kolektivov v občini, saj zaposluje le 28 delavcev, smo skušali izvedeti kaj več o planih delove organizacije za letošnje leto.

Tudi letos bo sodelovanje z Medexom predstavljalo 60 % vse njihove realizacije, ostalo pa so dela po naročilu. Pravkar se dogovarjajo tudi s Slovenijalesom za izdelavo posebnih stojal za rože, ki bi jih izvažali na ameriško tržišče. Zaenkrat je govora o 2000 kosih, kar bi pomenilo približno 285 milijonov starih dinarjev.

Samoupravni sporazum s HP Medexom, sklenjen pred tremi leti, je pokazal dobre rezultate. Mizarstvo zanje izdeluje panje. Lansko dobavno količino so celo presegli za 300 panjev.

Za leto 1983 so sklenili pogodbo za 3800 panjev in 50.000 satnih okvirčkov, kar pomeni najpomembnejšo postavko v njihovi proizvodnji. S pomočjo mednarodnega kredita IFC za pospeševanje malega gospodarstva v vrednosti 235 milijonov dinarjev so zamenjali iztrošene stroje in delno povečali kapacitete. Tudi Medex je vložil sredstva za posodobitev in razširitev proizvodnje v znesku 191 milijonov, kar predstavlja 46 % vrednosti, predvidene za rekonstrukcijo proizvodnje panjev. Medex jim je tudi garant pri pokrivanju deviznih obveznosti za nabavo strojne opreme.

S svojim poslovnim partnerjem torej dobro sodelujejo. Želeli pa bi več pravih dohodkovnih odnosov v takšnem obsegu, kot je dogovorjeno s samoupravnim sporazumom, vse preveč namreč še vedno temelji zgolj na trgovinskih odnosih. V Mizarstvu predvidevajo, da bo poslovni uspeh za lansko leto pozitiven, seveda pa natančnejši podatki trenutno še niso znani.

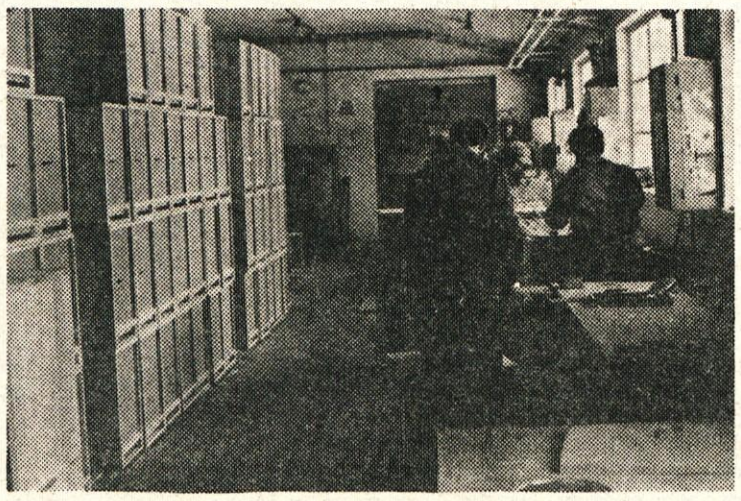

Izdelava panjev za Medex je glavnina proizvodnega programa litijskega Mizarstva. (Foto: T.B.)

ČRNI ZAKOLI V SLOVENIJI

Klanje govedi, razen telet, je dovoljeno samo v klavnici, ki izpolnjuje predpisane pogoje – ne glede na to, ali je meso namenjeno za domačo porabo ali za živalsko hrano.

Zaradi smotrnejšega izkoriščanja črede govedi in zaščite podmladka je bilo v letu 1981 prepovedano klanje telet vseh plemenitih pasem in njihovih medsebojnih križancev do 200 kg žive teže, odlok je predpisal tudi izjeme, ko pooblaščena veterinarska organizacija lahko dovoli klanje telet.

V nasprotju z omenjenimi predpisi po ugotovljamo vedno večje število črnih zakolov na domu posestnikov živali. Podatki so zbrani na podlagi odkupa govejih in telečjih kož v zbiralnicah KOTO, in sicer od posestnikov živali, ki niso imeli potrdila o opravljenem veterinarsko-sanitarnem pregledu.

Odkup kož od posestnikov živali (privatni zakol)

Leto odkupa	zaklanih štev. živali	praš. kož v tonah	zaklanih štev. živali	goved kož v tonah	zaklanih štev. živali	telet kož v tonah
1980	100.000	700	7369	280	10.000	80
1981	115.000	805	6842	260	8.750	70
1982 11. mes.	111.428	780	7631	290	5.625	45

V primerjavi z letom 1981 bo v letu 1982 20 % več črnih zakolov goved in 36 % manj zaklanih telet.

Klanje živali v nehigienskih razmerah, ki ga opravljajo zdravstveno nepregledane osebe, in promet mesa brez veterinarsko-sanitarnega pregleda živali pred in po zakolu predstavljajo nevarnost za širjanje zoonoz in drugih kužnih bolezni. V takih situacijah nevestni posestniki živali in trgovci po navadi izkoriščajo „ugodne" možnosti nediscipline in prodajajo tudi meso bolnih živali, kar lahko privede do masovnih zastrupitev.

OKROGLA MIZA O ZAPOSLOVANJU

Občinska konferenca ZSMS Litija je 1. februarja organizirala okroglo mizo o gospodarski situaciji in zaposlovanju. Udeležili so se je: Pintar Branko (predsednik SO Litija), Gusti Grošelj (predsednik IS SO Litija) ter predstavniki OK SZDL, Skupnosti za zaposlovanje, OK ZSMS in štirinajst nezaposlenih. Razpravo je vodil Stane Černe iz Predilnice Litija.

Problematiki zaposlovanja se v zadnjem času posveča posebna pozornost. V usklajevanje in dogovarjanje o kadrovskih načrtih v OZD se vse bolj vključuje tudi mladinska organizacija, saj je zaposlovanje eden temeljnih problemov mladih. V naši občini je konec septembra prejšnjega leta bilo 71 nezaposlenih, od tega je bilo 42 iskalcev zaposlitve mlajših od 26 let, kar 35 od njih pa jih išče prvo zaposlitev. Suficitarni poklici so tudi pri nas administratorji, prodajalci in socialni delavci.

V razpravi je bilo ugotovljeno, da bodo OZD v prihodnje še manj zaposlovale kot doslej. Zaradi tega je potrebno izkoristiti možnosti, ki jih ponuja kmetijstvo. Prav tako je potrebno mlade usmerjati v poklice, ki jih primanjkuje. Zaradi gospodarskega položaja je jasno, da je težko razmišljati le o novih investicijah. Zato je ena izmed rešitev uvajanje večizmenskega dela tam, kjer tega še ni.

Ponovno je bilo ugotovljeno, da je preveč nadurnega dela in zaposlenih upokojencev. Pri pogodbenih delih imajo nezaposleni prednost, ki pa jo največkrat ne izkoristijo. Poudarjeno je bilo, da bi morali mlade pripravnike obvezno sprejemati v delovna razmerja, saj to določa tudi zakon . . .

Konec šolskega leta bo prišel val mladih, ki je obiskoval usmerjene izobraževanje, tako da bo problem nezaposlenosti še bolj pereč. Sklenjeno je bilo, da je potrebno nezaposlene vključevati v razna sezonska dela. Nekaj je bilo na tem področju storjenega že letos, vendar nezaposleni za obiranje sadja niso pokazali pravega zanimanja.

Reforma usmerjenega izobraževanja mora potegniti za seboj tudi reformo združenega dela, sicer bo prišlo še do večjega neskladja med izšolanimi kadri in resničnimi potrebami združenega dela.

Nujno je, da vse OZD izvajajo svoje plane zaposlovanja. Vse nepravilnosti je potrebno odločno zatreti. Ker je v naši občini kar 4200 mladih, bi morali biti sklepi ZSMS bolj trdni in efektni, vloga mladinske organizacije pa večja.

Žal na okrogli mizi ni bilo predstavnikov OK ZK in OSS, čeprav so bili nanjo vabljeni.

M. G.

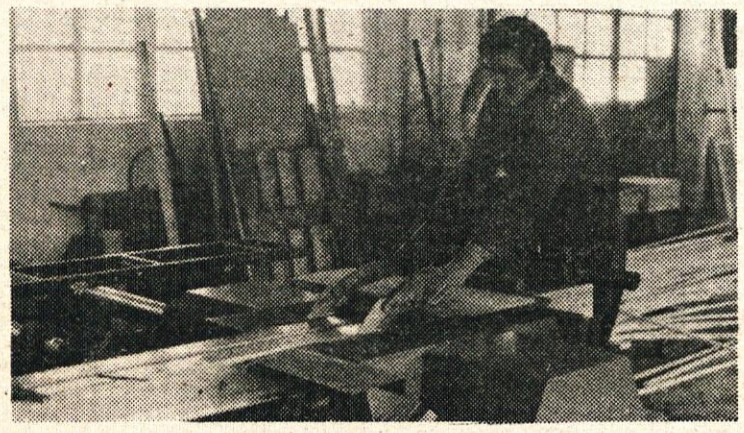

Še en nov stroj, ki so ga kupili v Mizarstvu, bo omogočil še hitrejšo in kvalitetnejšo proizvodnjo. (Foto: T.B.)

Na samoupravni komunalni skupnosti smo izvedeli:

- *da je bilo v letu 1982 navoženega dosti več gramoza kot prejšnja leta;*
- *da je bilo gredenje makadamskih cest bolje urejeno;*
- *da je bila položena zaporna plast asfalta od mostu do železniške proge v Kresnicah;*
- *da je bilo kupljenih 60 prometnih znakov, ki so večinoma že postavljeni;*
- *da je bil obnovljen precejšen del vertikalne signalizacije na občinskih cestah, zlasti krajevne table in kažipoti;*
- *da je bil položen asfalt na nakladalni železniški rampi za dostop do Praprošč in urejena tudi peš pot;*
- *da pri obnavljanju javne razsvetljave prehajajo iz navadnih na živosrebrne svetilke;*
- *da lani na semaforju ni bilo večjih okvar in so bila potrebna le manjša vzdrževalna dela;*
- *da nadaljujejo z izgradnjo priključka nove ceste na Grbinsko cesto po predloženem projektu;*
- *da je v interesu vseh, ki jim je veliko do lepšega izgleda občine, da se pojavlja čimmanj vandalizmov na zelenicah, otroških igriščih in prometnih znakih.*

Kmalu znana imena delegatov

Stekle so priprave za programsko občinsko konferenco ZKS Litija, ki bo sklicana v marcu 1983.

Na podlagi 48. člena staturanega sklepa o organiziranosti in delovanju občinske organizacije ZKS Litija bodo delegati na konferenci: člani občinskega komiteja, statutarne komisije, nadzorne komisije, tovariškega razsodišča ter po en član iz vsake osnovne organizacije ZK. Tiste osnovne organizacije, ki pa so številčnejše, bodo izvolile po enega delegata še na vsakih 30 članov. Skupno naj bi štela programska občinska konferenca 97 delegatov.

● NA GRMAČAH SO ZAČELI GRADITI

Prizadevanja 80-članskega kolektiva za več hrane

Kmetijska zadruga Litija je v SOZD KIT vključena že pet let. Ta SOZD združuje več kmetijskih zadrug, DO Ljubljanske mlekarne, DO Mlekarna Zemun, Mlekarne Pančevo in KZK Kranj.

Obnovo farme na Grmačah narekujejo vse večje potrebe po lastni proizvodnji hrane. Projektno dokumentacijo je naredil inženiring pri KIT, s tehnološkimi nasveti pa sodelujejo priznani strokovnjaki z Biotehnične fakultete. Predvidevajo letno 200 krav in oddajo 1.000.000 l mleka. Gradnja farme je že v teku. Dela izvaja litijski Gradmetal in potekajo po načrtu; konec oktobra naj bi bila končana. Treba je omeniti tudi veliko skrb Ljubljanskih mlekarn, ki vlagajo v primarno proizvodnjo, če si hočejo zagotoviti dovolj mleka.

O vzreji kokoši, kjer so v kooperaciji z JATO ter o ustanavljanju hlevskih skupnosti pa v naslednji številki.

Še nekaj o problematiki. Če bodo uveljavljene višje obrestne mere za obratne kredite, se zelo bojijo, da bo bistveno okrnjena investicijska gradnja, zlasti kooperantska. Drugo težavo pa jim povzroča dobava umetnih gnojil. Tovarni umetnih gnojil v Kutini naj bi dajali posojilo – po 2 din od kilograma umetnih gnojil. V KZ Litija se zavzemajo, da bi ta sredstva dobili v intervencijskih skladih ali pa da bi jih pokrile poslovne banke iz svojih sredstev.

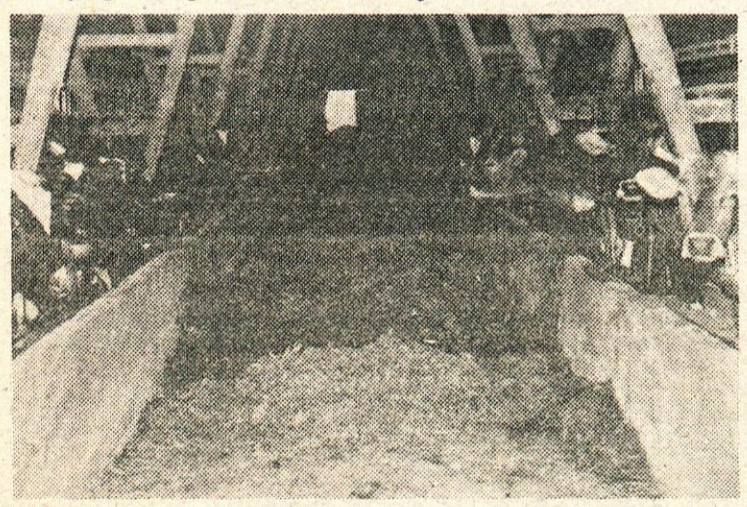

Na Grmačah bodo zgradili nove hleve za krave — molznice. Proizvodnja mleka se bo s tem bistveno povečala. (Foto: T.B.)

Realizacija davkov in prispevkov v letu 1982

Dogovor o usklajevanju davčne politike, ki so ga sprejele občine v SRS je zavezoval občinske uprave za družbene prihodke, da v letu 1982 dosežejo 95 % izterjavo odmerjenih davkov.

Iz poročil republiške uprave za družbene prihodke izhaja, da je naša uprava dosegla skoraj dogovorjen % izterjave davkov in nekaj % nižjo izterjavo prispevkov za samoupravne interesne skupnosti.

Ta dosežen rezultat izterjave pomeni, da se v letu 1983 splošna poraba ne bo bistveno zmanjševala zaradi neizterjanih obveznosti (zmanjšanje od 1-2 %).

Pri izterjavi so upravo spremljale številne težave in problemi, ki so izhajali predvsem iz slabe finančne discipline zavezancev. Upamo, da bo delno izboljšanje navedene discipline prinesel republiški odlok, ki je uvedel 25 % zamudne obresti, katere bo občinska uprava zaračunavala vsem vrstam zavezancem (kmetijstvo, obrt ipd.), od 1. 1. 1983 dalje.

PKT ni več, Kartonažna že dela

V prostorih bivšega PKT (proizvodnja, kooperacija, trgovina) na Ježi v Litiji, ki je bilo likvidirano, je že stekel proizvodni program Kartonažne iz Ljubljane.

V Litijskem obratu je zaposlenih 18 delavcev, predvidevajo pa, da jih bodo zaposlili še pet. Delajo v dveh izmenah, proizvodni program pa je v izdelovanju razne kovinske galanterije za embalažo. Vodja obrata Janez Kropivšek je zadovoljen s pričetkom obratovanja, meni pa, da bo treba zraven proizvodnih prostorov zgraditi še skladišče in urediti dostop do prostorov.

Prisilni upravitelj PKT v likvidaciji Avgust Špart je s tem zaključil svoje delo. 238.000 din se bo iz likvidacijske mase preneslo na tonažno, pričakuje pa, da bo po rešitvi še treh tožb likvidacija PKT izvedena brez dolgov.

Z likvidacijo PKT se je torej zaključil ponesrečen poizkus oblikovanja nekakšne mešane dejavnosti, z oblikovanjem obrata Kartonažne iz Ljubljane v proizvodnih prostorih pa je bila izvedena še najboljša rešitev za nadeljevanje proizvodnje.

T. B.

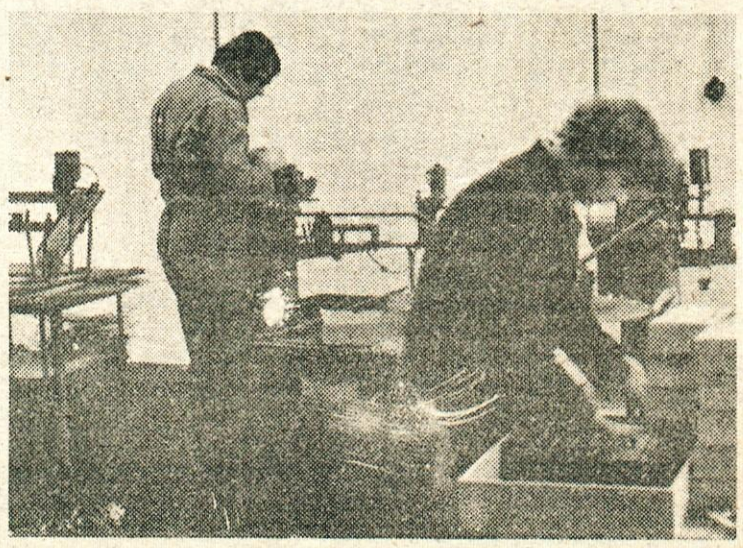

● IZ OBČINSKE SKUPŠČINE

Koliko denarja za krajevne skupnosti

Delegati Zbora združenega dela morajo biti dobro seznanjeni o tem, kako so porabljena združena sredstva za financiranje krajevnih skupnosti

Ravno v prejšnji številki Delegatskega obveščevalca je tekla beseda o dokaj slabi udeležbi delegatov na sejah zborov občinske skupščine. Tudi tokratna seja Zbora združenega dela in Zbora krajevnih skupnosti je bila slabo obiskana. Prisotni delegati so zahtevali, naj dosledno objavljamo imena delovnih organizacij, ki niso poslale svojih delegatov na sejo, še zlasti zato, ker se tokrat nihče ni opravičil, odsotnih pa je bilo kar deset delegatov od sedemindvajsetih, kolikor jih šteje Zbor združenega dela. Vzrokov za slabo udeležbo najbrž ne kaže iskati v nedogled, saj vsaka delegacija in delegat dobro vedo za svoje dolžnosti, sicer ne bi bili izbrani za tako odgovorno nalogo.

Iz precej obširnega dnevnega reda je bilo razbrati, da bodo delegati iz organizacij združenega dela največ pozornosti namenili informaciji o uresničevanju Zakona o združenem delu na področju združevanja dela in sredstev in dohodkovnih odnosov. Žal je bila razprava o tako pomembnem področju našega gospodarjenja dokaj skopa.

Delegati so se bolj razgovorili ob informaciji o razdelitvi sredstev za financiranje potreb delovnih ljudi in občanov v krajevnih skupnostih iz združenih sredstev v letu 1981. Razprava je izzvenela v ugotovitev, naj gre v krajevnih skupnostih res za prednostne, to je najpomembnejše programe, saj bo denarja le za okoli 250 milijonov. Zbor združenega dela tudi zahteva informacijo o opravljenih nalogah v krajevnih skupnostih, saj gre za družbena sredstva. Nesmotrnega trošenja združenih sredstev skoraj gotovo ni bilo, nekateri delegati iz krajevnih skupnosti so le zahtevali, naj sredstva ne ležijo več let na žiro računih, medtem ko bi bila drugod močno potrebna. Govora je bilo tudi o morebiti spremenjenem ključu za razdeljevanje sredstev (glede na število poslednjih).Delegat KS Jevnica se je zavzemal za čimprejšnja nakazila sredstev, da lahko pravočasno začnejo z deli. Na predlog Predsedstva OK SZDL Litija pa je bil imenovan odbor za spremljanje in uresničevanje samoupravnega sporazuma o združevanju in uporabi sredstev za zadovoljevanje skupnih potreb delovnih ljudi in občanov v krajevnih skupnostih za obdobje 1982-85. Šteje šest delegatov, od tega so trije iz Zbora združenega dela, trije pa iz Zbora krajevnih skupnosti.

Predlogi in pripombe so bili tudi na osnutek odloka o davkih. Delegat Obrtnega združenja Litija je podal precej predlogov in dopolnitev, ki jih je predlagala njihova delegacija, ko je obravnavala gradivo za sejo občinske skupščine. Zavzemajo se za obdavčitev po lestvici 28-53 % in ne 33-58 %; kot je predlagano. Pripombe so imeli tudi na 23. člen, ki govori o olajšavah za storitveno obrt. Te naj bi bile le navidezne, saj skoraj nihče od naših storitvenih obrtnikov ne pride s svojim dohodkom tako visoko, da bi bil olajšav deležen. Litijski obrtniki so tudi mnenja, da so njihovi pogoji dela bistveno drugačni, kot na primer tisti v ljubljanskih občinah, če že ne zaradi drugega, najbolj zaradi omejitev voženj in težav z gorivom. Zavzemajo se tudi za to, da naj bi bile olajšave za začetnike za vse enake, želijo pa tudi, naj bi se ne obdavčevala vlaganja v osnovna sredstva, saj bi to slabo vplivalo na razvoj malega gospodarstva.

Več o tem bo znanega na naslednjem zasedanju skupščinskih zborov.

V skladu z določili 5. in 8. člena Pravilnika o podeljevanju priznanj Osvobodilne fronte slovenskega naroda in o delu žirije, razpisuje žirija za podeljevanje občinskih priznanj Osvobodilne fronte slovenskega naroda Občinske konference SZDL Litija

PRIZNANJA OSVOBODILNE FRONTE v letu 1983

Priznanja so namenjena posameznikom in organizacijam za njihovo delo in prispevek k dosežkom trajnejšega pomena pri:

– **razvoju naše samoupravne socialistične družbe,**

– **uresničevanju ustavno opredeljenih družbenoekonomskih in političnih odnosov na posameznem področju družbenega življenja in dela ter v družbi nasploh, še zlasti pri razvijanju delegatskega sistema in uveljavljanju samoupravne organiziranosti temeljnih samoupravnih skupnosti,**

– **krepitvi SZDL kot fronte delovnih ljudi in občanov ter njihovih organiziranih socialističnih sil,**

– **neposrednem uveljavljanju delovnih ljudi in občanov kot nosilcev odločanja na vseh področjih družbenega življenja in dela.**

Predloge lahko oblikujejo krajevne konference SZDL, organizacije združenega dela in druge delovne in samoupravne skupnosti, vodstva družbenopolitičnih organizacij ter družbene organizacije in društva.

Predloge s podatki in utemeljitvijo naj predlagatelji pošljejo Žiriji za podeljevanje priznanj OF pri Občinski konferenci SZDL Litija, Trg na Stavbah 1, najkasneje do 31. marca 1983.

ŽIRIJA ZA PODELJEVANJE
PRIZNANJ OF PRI OK SZDL LITIJA

Ob dnevu žena

Delo je dolžnost in pravica vsakega posameznika. Za zaposleno žensko pa radi govorimo, da opravlja dvojno delo. Namesto običajnega vprašanja, kako bodo praznovale 8. marec, smo nekaj delavk povprašali raje o njihovem delu, načrtih in težavah.

Marija Pajk – kmetica iz Tenetiš pri Litiji je ena najprizadevnejših krajank. O svojih težavah ni govorila. Pravi, da tako ali tako vsak pozna kmečko delo, in ve, da se ne začne ob 7. in konča ob 15. uri. Govorila je le o razvoju kraja. Kmetije so na Bregu dobro opremljene, ni neobdelane zemlje. Sami so si uredili vodovod, zelo pa pogrešajo telefon, saj so precej oddaljeni od Litije. Včasih pa je le treba poklicati zdravnika ali veterinarja.

Rajka Sabljič – doma iz Prijedora, dela v litijski predilnici že osem let. V Litiji si je lepo uredila življenje. Z družino stanuje v stanovanju, ki ji ga je zagotovila delovna organizacija. V Litiji dela še nekaj njenih sorodnikov, tako da ne misli na vrnitev domov. Sodelavke jo imajo rade, zato pravi, da si ne želi nič posebnega. Rada bi, da bi bilo vsaj tako, kot je bilo doslej.

Marta Uštar – davčni knjigovodja na SO Litija je zelo nezadovoljna z novim delovnim časom. Družina je po njenem zdaj še manj skupaj, najtežje pa je z večjimi otroki, ki so prepuščeni cesti (za manjše je poskrbljeno v vrtcih). Premik delovnega časa je potegnil za seboj še marsikaj drugega: zvišali so se stroški za prehrano in otroško varstvo. Prizadenejo pa jo tudi upravičeni očitki kmečkih ljudi, ki prihajajo na občino po opravkih v zgodnjih jutranjih urah, kot jim to narekuje delo. Ti čakajo na prihod uslužbencev in godrnjajo – glej jih, „občinarje", ti si pa lahko privoščijo daljše spanje.

Ani Kremžar – že deset let dela kot pletilja v litijski „Pletilji". Stanuje v solidarnostnem stanovanju in jo zelo skrbi, kaj bo potem, ko se bo treba izseliti. Delovna organizacija je majhna, zato bo težko rešila njen stanovanjski problem. Na delovne pogoje nima pripomb, všeč ji je organiziranje tople malice med delom. Je pa mnenja, da so osebni dohodki pletilj zelo nizki.

● NOVOSTI PRI OBDAVČEVANJU DOHODKOV IN PREMOŽENJA OBČANOV

VEČJI DAVKI

Skupščina SR Slovenije je v mesecu decembru sprejela nov zakon o davkih občanov, ki prinaša vrsto novosti pri obdavčevanju dohodkov in premoženja občanov.

Novosti, ki izhajajo iz omenjenega zakona in spremembe v davčni politiki, katere se sprejemajo z dogovorom o usklajevanju davčne politike v letu 1983 je potrebno uskladiti z občinskim odlokom o davkih občanov, ki je v javni razpravi.

Usklajevanje odloka osnutka in dogovora poteka tudi na medobčinski ravni tako, da bodo v občinah ljubljanske regije možne le nekatere minimalne razlike. Pomembnejše nove rešitve, ki izhajajo iz nove davčne zakonodaje po posameznih vrstah davkov, so:

1. DAVEK OD OD DELAVCEV

Ni bistvenih sprememb, razen nazivov, ki se uporabljajo v odloku.

2. DAVEK OD DOHODKA IZ KMETIJSKE DEJAVNOSTI

Obdavčevanje dohodkov iz kmetijstva bo potekalo po sedaj veljavnem sistemu, ker ni urejeno v novem zakonu. To področje bo celovito uredil posebni zakon, ki bo sprejet v letošnjem letu. Kljub temu, da stopnje omenjenega davka ostajajo nespremenjene, se obveznosti čistih kmetov v letu 1983 povečujejo zaradi povečanja prispevka skupnosti starostnega zavarovanja, ki se je po sklepu skupnosti povečal z 18,40 % na 23,40 % od KD in pavšalni znesek s 5.286,– din na 6.730.– Prav tako pa se bo verjetno povečal tudi prispevek občinske zdravstvene skupnosti.

Dosedanji sistem davčnih olajšav v občini ostaja nespremenjen, nova olajšava pa se uvaja za tiste zavezance davka iz kmetijstva, ki vlagajo sredstva v gradnjo malih hidroelektrarn in gradnjo ali obnovo vodnih mlinov.

3. DAVEK OD DOHODKA IZ GOSPODARSKE DEJAVNOSTI

Navedeno področje se bistveno spreminja, kar izhaja iz novih zakonskih določil in usklajevanj v republiki in regiji (dogovor). Stopnje davka iz gospodarske dejavnosti (obrtna dejavnost) naj bi se povečale iz dosedanjih 28 % – 53 na 33 % do 58 %. Predlagane nove stopnje so dogovorjene stopnje po dogovoru o usklajevanju davčne politike, izenačene pa so s stopnjami v vseh občinah ljubljanske regije. Povečanje davčnih stopenj omenjenega davka izhaja iz naslednjih razlogov:

a) nov način ugotavljanja davčne osnove oz. ostanka ČD bo povzročil zmanjšanje davčne osnove za obveznosti, ki so se doslej obračunavale iz presežka. To pomeni, da bodo na manjši ostanek ČD vplivale večje obveznosti za SIS in druge pogodbene obveznosti.

b) nujno potrebno je doseči enotnost davčnih stopenj občin v regiji, ker je nesprejemljivo, da bi se davčne stopnje med sosednjimi občinami razlikovale. Iste stopnje davka se bodo uporabljale tudi za zavezance, ki opravljajo gospodarsko dejavnost kot postranski poklic. Zakon o davkih občanov opušča določbo, po kateri so zavezanci plačevali davek od BOD po stopnji 28 %. Po novem načinu se bo čisti dohodek „popoldancev" v celoti obdavčeval po prejšnji progresivni lestvici.

Za zavezance, ki opravljajo deficitarne dejavnosti, se uvajajo posebne olajšave, ki bi morale biti določene v skladu s programom razvoja malega gospodarstva v občini. Omenjene olajšave se priznavajo omenjenim zavezancem pod pogojem; da zavezanci dosežejo 50 % letnega CD s storitvami občanov (gostinci pa 50 % CP s hrano) in da pravilno vodijo poslovne knjige.

Poleg navedenih olajšav, se uvajajo tudi olajšave za „začetništvo". Teh olajšav ne morejo uveljavljati avtoprevozniki, zavezanci dejavnosti z gradbeno mehanizacijo, gostinski obrati bifejskega značaja, okrepčevalnice, zavezanci, ki opravljajo gospodarsko dejavnost kot postranski poklic.

Predlagana ureditev olajšav za naložbe v izboljšanje in razširjanje materialne osnove dela, se razlikuje od sedaj veljavne v občini, ker so bile sedaj ugodnejše. Večje olajšave naj bi vzpodbujale predvsem razvoj deficitarnih storitvenih dejavnosti, manj ugodne pa so olajšave za vlaganja v proizvodno obrt.

Višina olajšave je po novem omejena z odstotkom vloženih sredstev, ki se razdeli na več let. Te omejitve so pomembne predvsem za proizvodno obrt, kjer so bila doslej vlaganja velika.

Novost za zavezance, ki opravljajo gospodarsko dejavnost, je olajšava za izvoz na konvertibilno področje, ki velja tudi za odmero davka za leto 1982.

Prav tako bodo zavezanci stimulirani za vlaganje v male hidroelektrarne.

Nove so olajšave za zavezance, ki preživljajo mladoletne otroke, otroke, ki se šolajo, in za delo nezmožne družinske člane ter olajšave za borce NOV.

V odloku so določena merila in postopek za odmero davka v pavšalnem letnem znesku zavezancem, ki ne vodijo poslovnih knjig. Novi zakon določa, da so v pavšalnem letnem znesku lahko obdavčeni zavezanci, ki opravljajo popravila, vzdrževalna dela, izdelke po individualnih naročilih in osebne storitve. Izhodišče za obdavčitev v pavšalnem znesku je, da naj bodo obveznosti obrtnika pavšalista izenačene z obveznostmi delavca iz BOD.

Pri davku od dohodkov iz gospodarskih dejavnosti v odstotku od vsakega posameznega dohodka (davek po odbitku), ni posebnih novosti.

4. DAVEK OD DOHODKA IZ POKLICNIH DEJAVNOSTI

To je nov naziv za dosedanji davek od OD iz samostojnega opravljanja intelektualnih storitev.

5. DAVEK OD DOHODKA IZ AVTORSKIH PRAVIC

Stopnje davkov so nespremenjene, nova pa je določba, da delovni ljudje, ki z osebnim delom kot poklic opravljajo umetniško ali drugo kulturno dejavnost, plačujejo davek po stopnji 6 %.

6. DAVEK OD DOHODKOV IZ PREMOŽENJA IN PREMOŽENJSKIH PRAVIC

Na tem področju ni bistvenih novosti, davčne stopnje ostanejo nespremenjene.

7. DAVEK OD PREMOŽENJA

V tem poglavju so opuščene določbe o obdavčevanju motornih vozil in gozdnih zemljišč, ker zakon ta davka ukinja. Tudi določila o obdavčevanju stavb so večinoma ista, razen določb, ki določajo olajšave za zavezance z več kot tremi družinskimi člani. Za 70 m 2 stanovanjske površine v stavbi oz. stanovanju se davka ne plača. Dogovor o usklajevanju davčne politike nas zavezuje, da bomo v letošnjem letu izvedli novo ovrednotenje stavb.

Iz zakona o davkih občanov (Ur. l. SRS, št. 44/82) izhajajo še nekatere novosti na področju izterjave in odmere vseh vrst obveznosti.

Š. J.

● PRISPEVEK LOVCEV K PRAZNOVANJU OBČINSKEGA PRAZNIKA

Na Bogenšperku tudi lovski muzej

V naši občini aktivno deluje sedem lovskih družin: Litija, Šmartno, Gabrovka, Polšnik, Vače, Kresnice, Dole. Lovci so vse od prenove gradu Bogenšperka dalje razmišljali o tem, kako bi popestrili grad s stalno lovsko razstavo. Leta 1979 jim je Odbor za obnovo gradu dodelil zgornji hodnik, ki so ga začeli opremljati z lovskimi eksponati. Zbranih je bilo nešteto trofej (srnjakov, jelenov, muflona, damjaka, ujed . . .) Kot zanimivost naj opišemo, da je daroval muzeju nekaj svojih trofej tudi tovariš Stane Dolanc, sicer član hrastniške lovske družine.

Z reorganizacijo lovstva so se litijski lovci priključili Zvezi lovskih družin Zasavje. Takrat je bil sprejet tudi sklep, da se občinski lovski muzej preimenuje v muzej lovskih družin Zasavje. Na skupščini lovske zveze Zasavja (februarja 1982) so se dogovorili, da muzej razširijo in dodatno opremijo. V tem, novo opremljenem delu, krasi steno trofeja velikega medveda, ki ga je uplenil lovec Jože Mirtič. Načrtujejo, da bi postal muzej kasneje prikaz živalstva in divjadi na našem območju, istočasno pa tudi pregled razvoja lovstva.

Na samo otvoritev (ob zadnjem občinskem prazniku) je prišlo več kot sto lovcev, prireditev pa so popestrili tudi Zasavski rogisti in Zasavski lovski pevski zbor. Pozdravno besedo je imel Rihard Urbanc, predsednik komisije za ureditev lovskega muzeja, ki je že petnajst let starešina gabrovške lovske družine. V imenu Odbora za obnovo gradu Bogenšperka pa se je Bránko Pintar zahvalil prizadevnim lovcem za obogatitev gradu z lovskimi trofejami.

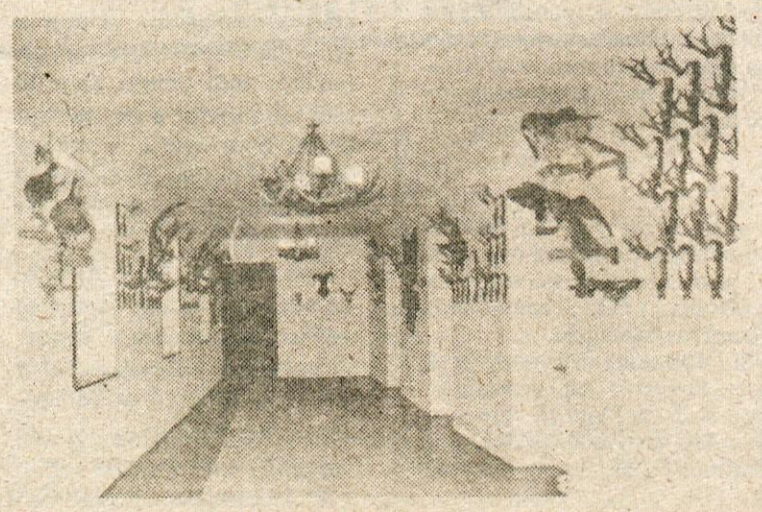

Poleg Valvasorjeve zapuščine si obiskovalci radi ogledajo tudi zbirko Zasavskega lovskega muzeja na Bogenšperku. (Foto: Zofka)

● Uspehi OŠTO Litija niso le stvar ožjega dela štaba. Za uspešno delo imajo zasluge vojaki in starešine v celoti. Enote od oddelkov, vodov, čet, pa vse do višjih formacij.

Občinskemu štabu teritorialne obrambe poleg ostalih priznanj tokrat tudi občinsko priznanje

Iz republiškega zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti povzemamo: Teritorialna obramba je najvišja oblika organiziranja in pripravljanja delovnih ljudi in občanov za oborožen splošni ljudski odpor. Opravlja tudi določene naloge pri zaščiti in reševanju ob naravnih in drugih nesrečah ter pri preprečevanju in odpravljanju izrednih razmer. Štabi načrtujejo razvoj teritorialne obrambe za SLO in DS, skrbijo za usposabljanje in opremljanje enot in bdijo nad bojno pripravljenostjo svojih podrejenih.

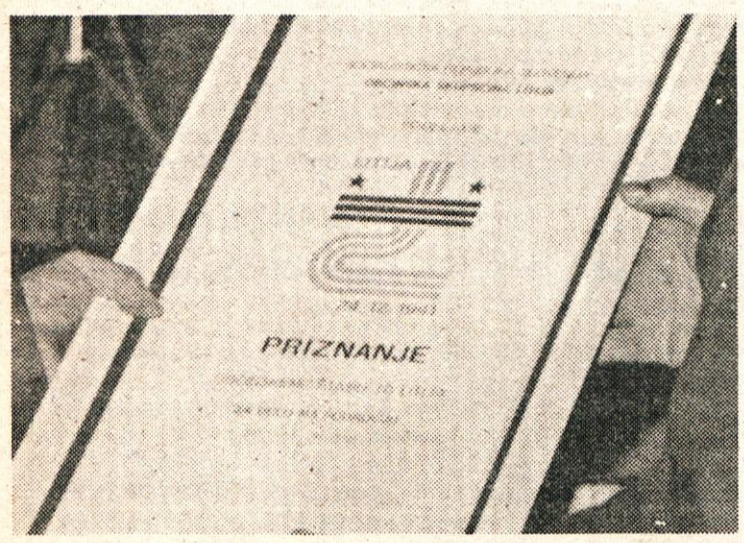

Občinski štab za teritorialno obrambo v Litiji je lani prejel tudi občinsko priznanje. (Foto: Zofka)

V sedanji obliki deluje štab od 1976. leta, prej pa je bil v sestavi oddelka za ljudsko obrambo v občini. Razumljivo, da štab ne more delovati ločeno od širše skupnosti; njegovo delo je tesno povezano z občinskimi upravnimi organi, ki so pristojni za zadeve ljudske obrambe in drugih organizacij. Tesno sodeluje tudi z društvi: strelci, taborniki, radioklubom.

Starešine se usposabljajo vsako leto v raznih večdnevnih skupinskih in štabnih vajah, kjer tesno sodelujejo s krajevnimi organizacijami, mladinskimi organizacijami in prirejajo skupni taborni ogenj s kulturnim programom. Udeležba na vzgoji je zelo dobra, do 97 %. Da ne bi bilo preveč izostankov z dela, organizirajo največ vaj ob sobotah in nedeljah. Na takšnih usposabljanjih jih zelo pogosto obiskujejo predstavniki DPS in DPO, ki redno spremljajo njihovo delo.

Naš občinski štab spada med tiste, ki imajo najdaljšo tradicijo pridobivanja mladih prostovoljcev. Pri pomlajanju svojih vrst tesno sodelujejo z OK ZSMS. Fantje ostanejo prostovoljci do odhoda k vojakom, dekleta pa postanejo kasneje vojaki — obvezniki, dobijo vojaško knjižico in svoj vojni razpored.

Ekipe občinskega štaba sodelujejo v številnih športnih tekmovanjih. Teritoriadi — to je športno tekmovanje LAO, kjer tekmujejo 10-članske ekipe v peteroboju; v smučarskem biatlonu, ki so ga predlanskim sami organizirali na Dolah. V lastni organizaciji pa prirejajo že desetič zapored pohod po poteh II. štajerskega bataljona na Tisje, v spomin znane bitke na Tisju. Pohod je tekmovalnega značaja in je v medobčinskem merilu. Lani so sodelovale ekipe z Vrhnike, Domžal, Kočevja, Trebnjega.... Kljub zelo slabemu vremenu je bilo kar 110 tekmovalcev, kar je zahtevalo tudi močan pripravljalni in izvajalski aparat. Skupno je bilo vključenih kar 170 ljudi. O rezultatih pohoda smo pisali že v prejšnji številki našega Glasila.

Štab prireja vsako drugo leto razstavo vojaške opreme, ki so ji lani dodali tudi opremo za civilno zaščito. Ta razstava je sestavni del praznovanj 22. decembra — dneva JLA. Na vsakoletni akademiji, ki jo prirejajo v sodelovanju z rezervnimi vojaškimi starešinami, podeljujejo pohvale, priznanja, informirajo člane o napredovanjih rezervnih vojaških starešin — in podeljujejo prehodne pokale za dosežke na športnih področjih.

Verjetno je malokateri štab dobil toliko pohval in priznanj kot litijski. Naštejmo le nekaj najvažnejših: pohvali RŠTO in PŠTO, mala plaketa JLA Ljubljanskega armadnega območja; srebrna in zlata plaketa ZRVSJ, prehodna zastavica kot najboljši občinski štab v ljubljanski pokrajini, odličje 22. december od LAO in RK ZSMS.

Enote, za katere skrbi občinski štab, so prav tako prejele vidna priznanja od pohval RŠTO, PŠTP do Male plakete JLA. Višja enota »Jože Kovačič«, v sestavu katere je tudi enota Rudija Bernika, je prejela leta 1981 Veliko plaketo JLA, njegova enota pa lani tudi prehodno zastavico kot najboljša v pokrajini za vzorno izvedbo petdnevne vaje.

Občinsko priznanje, ki so ga prejeli decembra lani, pa predstavlja še eno vzpodbudo za njihovo nadaljnje prizadevno in uspešno delo.

● LITIJA NA 50. MESTU PO VIŠINI DAVKOV IN PRISPEVKOV IZ OSEBNIH DOHODKOV

Zakaj smo prejeli v januarju 1983 nižji osebni dohodek!

Davki in prispevki iz osebnega dohodka za financiranje splošnih družbenih potreb v družbenopolitičnih skupnostih in samoupravnih interesnih skupnostih na področju družbenih dejavnosti v občini Litija so bili v letu 1982 večkrat spremenjeni zaradi usklajevanja glede na gibanja sredstev za osebne dohodke in dogovorjeno dovoljeno porabo. Davki iz osebnega dohodka so znašali v mesecu avgustu 1982, kakor tudi v decembru 2,30 %, prispevki pa v avgustu 24,93 %, v decembru pa 23,41 %. Pri občinskih SIS so se znižali prispevki na račun ocenjenih presežkov II. polletja 1982 oziroma večje realizacije planiranih prispevkov iz osebnih dohodkov, in to za 1,43 %. Od 1. 1. 1983 dalje pa so bili sprejeti novi davki in prispevki iz BOD, to pa ne samo v naši občini, temveč v vseh občinah v SR Sloveniji. Veljavne stopnje davkov in prispevkov za občino Litija znašajo sedaj skupno 28,70 %, to pa je za 2,99 % več, kot so znašali v mesecu decembru, oziroma 1,47 % več, kot so znašali v mesecu avgustu 1982. Po vrstnem redu vseh 60 občin v SRS, je naša občina glede na višino davkov in prispevkov iz osebnih dohodkov na 50. mestu.

Iz naslednjega prikaza lahko ugotovimo, kje so nastale razlike v stopnjah iz osebnega dohodka in kakšni so davki in prispevki iz osebnega dohodka, če vzamemo za primer povprečni osebni dohodek v višini 18.000 dinarjev:

Vrsta davkov in prispevkov	Prisp. stop. avgust 82 %	Prisp. stop. januar 83 %	Razlika + – %	OD januar/83 bruto 18.000 din
DAVKI:				
Republiški davek	1,00	1,70	+ 0,70	306,00
Posebni republiški davek za posp. kmet.	0,40	0,40	–	72,00
Občinski davek	0,50	0,50	–	90,00
Posebni občin. davek za posp. kmet.	0,40	0,40	–	72,00
SKUPAJ DAVKI:	2,30	3,00	+ 0,70	540,00
Izobraževanje, osnovno šolstvo	6,24	5,67	– 0,57	1.020,60
Kultura, dejavnost v občini	0,40	0,48	+ 0,08	86,40
Kultura, skup. naloge v SRS	0,53	0,54	+ 0,01	97,20
Telesna kultura, dejavnost v občini	0,29	0,32	+ 0,03	57,60
Telesna kultura, skup. naloge v SRS	0,05	0,05	–	9,00
Socialno skrbstvo,	0,91	1,00	+ 0,9	180,00
Otroško varstvo, otroški dodatki	1,21	0,98	– 0,23	176,40
Otroško varstvo, redna dejavnost	1,69	1,14	– 0,55	205,20
Otroško varstvo, skupne naloge v SRS, nadomestila porodniške in oprem. novoroj.	1,00	1,02	+ 0,02	183,60
Zdravstveno varstvo, bolniška nad 30 dni	1,27	1,21	– 0,06	217,80
Pokojnin. invalid. zavarov.	11,34	13,29	+ 1,29	2.392,20
SKUPAJ PRISPEVKI:	24,93	25,70	+ 0,77	4.626,00
SKUPAJ DAVKI IN PRISPEVKI:	27,23	28,70	1,47	5.166,00
NETO OSEBNI DOHODEK:				12.834,00

Zaradi znižanja prispevkov občinskih SIS v mesecu decembru 1982 je bil neto osebni dohodek po primeru 18.000 bruto din 13.373,00 din, ker so davki in prispevki takrat znašali le 25,71 %, v mesecu januarju pa 28,70 %, to pa pomeni zvišanje za 2,99 %.

ZARADI VSEGA NAVEDENEGA SMO V MESECU JANUARJU 1983 PO TAKEM IZRAČUNU PREJELI 539,00 DIN MANJŠI OSEBNI DOHODEK KOT V MESECU DECEMBRU 1982.

Ta razlika pa velja le za delavce s stalnim prebivališčem v naši občini. Delavci, ki so zaposleni v naši občini, stanujejo pa zunaj nje, so prispevali po prispevkih, ki veljajo v občini stalnega prebivališča, prispevke za zdravstvo, otroško varstvo – otroške dodatke in skupni program pa po zaposlitvi.

Iz tabele so razvidne razlike spremenjenih stopenj davkov in prispevkov po posameznih področjih. Prispevne stopnje občinskih SIS so se v letu 1983 znižale glede na leto 1982 zaradi tega, ker se v občinski skupnosti otroškega varstva in občinski izobraževalni skupnosti Litija v letu 1983 ne združuje namensko sredstev za investicije iz osebnega dohodka za realizacijo programa investicij III. občinskega samoprispevka, v letu 1982 pa predstavljalo namensko združevanje teh sredstev 1,14 % iz bruto osebnih dohodkov. Prispevki iz bruto osebnih dohodkov so se povečali za Pokojninsko invalidsko zavarovanje, in to za 1,95 % iz BOD.

IZ LETA V LETO VEČJI PRISPEVKI ZA ZDRAVSTVO

To so le davki in prispevki iz bruto osebnih dohodkov. Prav pa je, da pri vsem tem povemo tudi o obveznostih organizacij združenega dela iz dohodka za področje SIS družbenih dejavnosti. Največji prispevek znaša za zdravstveno dejavnost, v letu 1982 je znašala prispevna stopnja v občini Litija 11,09 %, od 1. 1. 1983 dalje pa znaša 11,44 %. Od 60 občin v SRS je naša občina na petem mestu. Za področje zdravstva se iz leta v leto prispevki izredno povečujejo.

V letu 1982 je bilo po prispevnih stopnjah zbranih sredstev za SIS družbenih dejavnosti (brez IPZ) 317.000 din iz bruto osebnega dohodka in iz dohodka za zdravstvo, zaposlovanje in občinsko raziskovalno skupnost. Od te celotne realizacije znašajo sredstva samo za zdravstvo 133.000 din, za izobraževanje-osnovno šolstvo 97.000 din, za otroško varstvo 49.000 din, za socialno skrbstvo 15.000 din, za kulturo 15.000 din, za telesnokulturo 5.000, za zaposlovanje 2.000 din in raziskovanje 1.000 din (v tisočih).

● KOMUR SE POSREČI OGRETI SAMOTO, TA JE OSVOJIL SVET

Litijsko društvo upokojencev obstaja že več kot trideset let

V naši občini je nekaj nad 2000 upokojencev, od tega je članov društva le okoli 750. Želijo si, da bi se jih vključilo v njihove vrste še več, saj bi bili tako močnejši.

Začetki združevanja litijskih upokojencev segajo daleč nazaj, v sedanjih prostorih pa so od leta 1969. Ti prostori so njihova last, obsegajo nekako 100 m² površine in so zelo prijetno urejeni. Največja je klubska soba, ki služi za sestanke, ob popoldnevih in večerih pa je polna upokojencev, ki se pogovarjajo, berejo, šahirajo in se sploh prijetno počutijo v družbi. V sobi levo od vhoda »uradujejo« nekajkrat tedensko predsednik Avgust Špat, tajnica Frida Lepold in blagajničarka Draga Sveršina. Tu se prijavljajo za izlete, plačujejo članarino, oddajajo prošnje za stanovanja in malo pokramljajo. Videti je, da v teh prostorih vedno vlada dobra volja.

Upokojenci ne mirujejo. Nekateri trdijo celo, da jim ostaja zelo malo časa, tako zelo so zaposleni. Včlanjeni so v šahovsko sekcijo, balinarsko; tudi pevski zbor bi radi ustanovili, a ne morejo dobiti zborovodje. Prostore za vaje bi jim morda odstopili v predilniški menzi, kjer imajo klavir.

Posebno poglavje njihove dejavnosti so izleti. Zanje je veliko zanimanja, čeprav imajo okoli štirinajst izletov letno. Avtobus je vedno zaseden. Povedali so mi, da so si ogledali že skoraj vso Slovenijo, trikrat letno so se podali celo prek meje v Italijo ali Avstrijo. Radi zahajajo tudi v Dalmacijo, spomladi nameravajo na otok Krk. Bili so tudi že v raznih toplicah. Cene so zmerne in nikogar ne odrinejo od nameravanega izleta.

V prostorih litijskega društva upokojencev je vedno prijetno. Vsak obiskovalec najde primerno razvedrilo zase. Tudi šahistov je vedno dovolj. (Foto: T.B.)

Veliko truda vlagajo v reševanje stanovanjskih vprašanj svojih članov. Imajo stanovanjsko komisijo, ki uspešno sodeluje s Samoupravno stanovanjsko skupnostjo. Za letošnje leto so razdelili šest stanovanj, naslednje leto pa jih predvidevajo celo devet. Njihov stanovanjski fond šteje zaenkrat 47 stanovanj. Upokojenci plačajo le 7 odstotkov lastne udeležbe, če pa so stari nad 70 let, so tudi tega oproščeni.

Za letovanje imajo zelo dobro poskrbljeno. V novem domu upokojencev v Izoli letuje lahko vsak mesec devet njihovih članov (po 10 dni). Možnost letovanja imajo tudi v Piranu, Rogaški Slatini in Žirovnici. Cene so zelo ugodne.

Za zaključek le še to. Pravijo, da je osamljenost najhujša. Včlanite se v vrste društva. Prijetna družba bo ogrela tudi vašo samoto.

● TAKOLE SO SE OB POLLETJU IZKAZALI NAŠI OSNOVNOŠOLCI

V drugem polletju pričakujejo boljši učni uspeh

Šolska vrata so se po zimskih počitnicah spet odprla in znani so že tudi podatki o učnem uspehu, ki so ga dosegli učenci vseh naših treh šol, Litije, Šmartna in Gabrovke.

Osnovna šola Litija in Osnovna šola Šmartno imata skoraj enak učni uspeh — okoli 94 %. V gabrovški osnovni šoli je učni uspeh za spoznanje slabši, saj znaša 91 %.

Glasbeno šolo v Litiji obiskuje 89 učencev. Vsi so uspešno končali prvo polletje.

Šolski obisk je v vseh šolah sorazmerno dober, saj znaša v Litiji 98,10%, v Šmartnem 98,18% in v Gabrovki 97,49%.

Učitelji in učenci so prepričani, da bo ob koncu šolskega leta uspeh boljši, doslej je bilo namreč še vedno tako.

Treba se je učiti, saj ravno znanje daje človeku pravo veljavo. (Foto: T.B.)

	OŠ LITIJA		OŠ ŠMARTNO		OŠ GABROVKA	
— učencev	1325		555		243	
— izdelali	1257	94%	523	94,24%	222	90,95%
— niso izdelali	68	6%	32	5,76%	21	9,5%

IZ KRAJEVNIH SKUPNOSTI OBČINE LITIJA

KRAJEVNA SKUPNOST JEVNICA

Spet veliko pridobitev

Krajani KS Jevnica praznujejo vsako leto 28. januarja svoj krajevni praznik v spomin na prve izseljene domačine iz območja KS 28. januarja 1943. Letos mineva od teh januarskih dni 40 let. Praznovanje krajevnega praznika je bilo združeno tudi z 20-letnico delovanja krajevne samouprave. V počastitev krajevnega praznika je bila vrsta športnih tekmovanj. V osnovni šoli Jevnica je bila pripravljena razstava, ki je pokazala čas med NOB, razvoj območja krajevne skupnosti, delovanje podružnične osnovne šole, DPO in društev s številnimi priznanji in odlikovanji. Osrednja proslava krajevnega praznika je bila v soboto, 29. januarja 1983, na kateri so bila podeljena letošnja krajevna priznanja. Le-te so prejeli:

Območna zavarovalna skupnost Triglav Ljubljana za kvalitetno izvajanje zavarovanj in sodelovanje pri vzgoji gasilske enote ter zagotavljanju kreditnih sredstev pri gradnji lokalnega vodovoda Jevnica—Kr. Poljane, **Območna vodna skupnost Ljubljanica—Sava** za sodelovanje pri regulaciji Jevniškega potoka, urejanje območja reke Save in sofinanciranje gradnje lokalnega vodovoda Jevnica—Kr. Poljane, **Moškrič Marjan** za zasluge pri sodelovanju občin Litija in Ljubljana-Moste, **Kulturno-umeniško društvo Jevnica** za širjenje in organizacijo kulturnega življenja v KS, **Vahen Miha** za vodenje zborovskega petja in delovanje v Kulturno-umetniškem društvu, **Kukovica Jože** za neumorno delo pri razvoju območja KS in **Ostrež Karel** za sodelovanje pri vodooskrbi in društveni dejavnosti.

Krajevna skupnost je v zahvalo za organizacijo narodnoosvobodilnega gibanja in sodelovanja pri razvoju kraja podelila knjigo o TITU — Jožetu Benčiču in Cirilu Godcu.

Svojemu namenu je bilo izročeno tudi telefonsko omrežje, daljnovod s trafo postajo v Goliščah in lokalni vodovod Jevnica—Kr. Poljane. Za sodelovanje pri realizaciji navedenih investicij je KS v zahvalo podelila knjigo »SLOVENSKE GORE« Janezu Zormanu za sodelovanje pri razvoju elektro omrežja, Janezu Rejici za strokovno sodelovanje pri gradnji lokalnega vodovoda, Mencelj Zvonetu za raziskave vodnega vira lokalnega vodovoda, Anici Dovgan za projektiranje zajetja cevovoda ter Hergamonu Trojerju za kvalitetno izvedena zemljiška dela pri gradnji cevovoda lokalnega vodovoda Jevnica—Kr. Poljane. V pestrem kulturnem programu so sodelovali mešani pevski zbor, ritmična skupina, učenci podružnične osnovne šole in dramska skupina KUD Jevnica z enodejanko TALCI.

S.R.

Dela ob Graški cesti zaključena

Naloga je financirana iz sredstev za odstranjevanje elementarnih nesreč

Ko so bile zgrajene stanovanjske hiše ob Graški cesti, se je povečal problem odvodnjavanja meteorne vode od križišča z Bevkovo cesto do gostilne Kovač. Tu so se namreč prej vode, ki so se zbirale iz travnatih in njivskih površin, razlivale po travniku, ki je veliko te vode sprejel.

Z izgradnjo teh stanovanjskih hiš pa se vode niso mogle več razlivati po travniku in so v potočku pritekle na Graško cesto. Ker kanalizacija ni bila več sposobna sprejeti toliko vode v tako kratkem času, je bila Graška cesta ob nalivih večkrat poplavljena in s tem tudi otežen promet.

Vodo je bilo torej treba zajeti na zgornji strani ceste in jo speljati pod cesto mimo stanovanjskih hiš do železniške proge.

Dela je prevzel Gradmetal Litija in jih tudi že opravil. Vrednost znaša približno 27 starih milijonov.

KRAJEVNA SKUPNOST DOLE

Že v novih, modernih prostorih

Maja lani smo pisali o Kovinarski Krško — TOZD Transportne naprave Dole in jo prestavili. Iz starih, veliko pretesnih prostorov, kjer pa so kljub vsemu dosegali lepe delovne rezultate, se je 23. decembra lani preselila v nov objekt, ki je zrasel v dobri polovici leta. Stoji malo niže od prejšnjih prostorov in ima približno 1000 m² delovne površine. Zaposlenih bo lahko okoli 90 delavcev, sedaj pa jih je 30.

Glavna proizvodnja jim bo še vedno zakloniščna oprema, vse ostalo predstavlja le kakšnih 20 %. Omeniti je potrebno še, da so zelo zadovoljni z izvajalcem del — Ingradom Celje — TOZD Laško, ki je dela opravil kvalitetno in v zagotovljenem roku. Zelo pa so se izkazali tudi domačini — delavci, ki so prispevali okrog 3000 prostovoljnih delovnih ur.

Objekt je izročil svojemu namenu republiški sekretar za ljudsko obrambo, tovariš Martin Košir, prisotni pa so bili tudi predstavniki občinske skupščine Litija, matične delovne organizacije in podjetja Varnost.

Za program so poskrbeli pevski zbor in učenci osnovne šole Dole.

KS LITIJA — DESNI BREG

Boljši dostop do Frtice

Litijani, ki pešačijo do pokopališča ali dalje do Zdravstvenega doma, vedo, kako težak je dostop po strmi poti proti Frtici. Še posebno ob deževnih dneh ali nalivih.

Samoupravna komunalna skupnost je ureditev pešpoti do Pokopališke ulice oddala Gradmetalu, ki se je obvezal gradnjo dokončati do konca maja (če bo ugodno vreme). Vrednost del bo znašala predvidoma 68 starih milijonov.

Ce bi hoteli urediti še Pokopališko pot v dolžini 400 m, bi vrednost del narasla na 219 milijonov, kar pa zaenkrat ni izvedljivo. V tej fazi bo tako urejeno samo 2 m široko stopnišče in del poti od pokopališča do predvidenega stopnišča. Ob stopnišču bo urejen tudi odtok vode, tako da bomo že letos poleti hodili po varnejši poti.

KRAJEVNA SKUPNOST KRESNICE

Oživljanje telesnokulturne dejavnosti

V zadnjem letu ali dveh je bila pogosta tema razprav oživljanje telesnokulturne dejavnosti v krajevni skupnosti Kresnice. Skupna ugotovitev je bila, da se veliko premalo krajanov ukvarja s telesno kulturo. Nogometni klub »Apnar« v svojih vrstah res združuje približno 50 aktivnih športnikov, toda v primerjavi z vsemi prebivalci krajevne skupnosti je to odločno premalo. V vseh dosedanjih razpravah je bil dan poudarek temu, da je nujno potrebno zagotoviti možnosti za organizirano rekracijo tudi starejšim krajanom.

V ta namen je svet krajevne skupnosti imenoval iniciativni odbor za ustanovitev športnega društva, v okviru katerega naj bi vsak krajan imel možnost telesnokulturnega udejstvovanja.

Organizirale naj bi se različne sekcije kot na primer: planinska, smučarska, balinarska, TRIM-sekcija itd. Za izvajanje te dejavnosti ne bi potrebovali velikih finančnih sredstev, ampak bi se z dobro voljo vseh zainteresiranih lahko izvedla marsikatera akcija.

Pri vsem tem pa ima iniciativni odbor možnost izkoristiti izkušnje, ki so jih z dosedanjim delovanjem nabrali krajani sosednje krajevne skupnosti — Jevnice.

M.V.

KRAJEVNA SKUPNOST GABROVKA

Obisk učencev iz Dolenjskih Toplic

Učenci OŠ Gabrovka so za občinski praznik povabili v goste učence 7. razredov iz OŠ Baza 20 iz Dolenjskih Toplic in tako izpolnili obljubo, ki so jo dali 25. maja, ko so bili gostje v Dolenjskih Toplicah.

Že v četrtek, 23. decembra, so se učenci kljub snežnim težavam pripeljali v Gabrovko. Po pozdravu so se pomerili v košarki, kjer so fantje iz Dolenjski Toplic premagali Gabrovčane, dekleta iz Gabrovke pa so dokazala, da so boljša od fantov. Po kosilu so gostitelji povabili učence na svoje domove. Tisti, ki so se odpeljali na Dole, pa so prisostvovali otvoritvi nove proizvodne hale v Kovinarski.

Naslednji dan so se vsi zbrali v Gabrovki, kjer so si ogledali tovarno Presad. Potem so se dve uri zabavali na kvizu, kjer so dokazali, da marsikaj znajo, da pa so tudi dobri šaljivci. Do slovesa pa so še zaplesali. Poslovili smo se kot pravi prijatelji. Gostje so zatrdili, da so se pri nas dobro počutili, da so spoznali marsikaj novega in da jih ni motilo, da so morali večer presedeti ob svečah, kajti v Gabrovki smo bili kar dva dni brez električnega toka. Spletla so se nova poznanstva in prijateljstva, ki jih bomo lahko še poglabljali, kajti v maju bi se radi spet srečali v Dolenjskih Toplicah.

M.M.

KRAJEVNA SKUPNOST PRIMSKOVO

Pevski zbor

V kraju je nekaj let uspešno deloval pevski zbor, zadnje leto pa so nastopile težave. Nimajo zborovodje, ki bi zbor vodil, poleg tega pa je zbor tudi razmeroma majhen. V zadnjem času poskušajo, da bi dobili zborovodjo ter da bi zbor razširili.

Poleg tega pa so razmišljali, da bi v kraju ustanovili Kulturno-umetniško društvo, v okviru katerega bi deloval pevski zbor, vključene pa bi bile tudi ostale sekcije kot so dramska in recitatorska, posebno nalogo pa bi posvetili mladim članom, predvsem cicibanom in pionirjem.

B.R.

Glasilo MM

V krajevni skupnosti so začeli izdajati še eno glasilo, tokrat mladinci. Dogovorili so se, da bo glasilo, ki nosi naslov MM — GLASILO MLADINEC, MLADINKA, predvsem glasilo mladih, da bodo v njem objavljali članke in prispevke vseh mladih, zlasti pa je nujno, da ima glasilo zaradi velike krajevne skupnosti predvsem informativen značaj. Precej prostora so namenili tudi literarnim prispevkom, nekaj prostora pa so rezervirali tudi za humoristične prispevke. In še iz vsebine: Naših šest mesecev, Kulturni in športni utrip, Literarni kotiček, Silvestrovali smo v duhu stabilizacije, itd. Letno bo izšlo šest številk, prejemali pa ga bodo vsi mladi člani OO ZSMS Primskovo in mladinskega aktiva v Sobračah.

Poleg glasila pa vsakih štirinajst dni izdajajo tudi MM INFORMACIJE, v katerih vse mlade člane OO ZSMS Primskovo obveščajo o tekočih akcijah in nalogah, saj je to najhitrejši in najnatančnejši način informiranja.

KRAJEVNA SKUPNOST POLŠNIK

KUD jih je združil

Kulturno življenje v KS Polšnik je po ustanovitvi MOPZ Polšnik in dramske skupine mladincev zelo bogato. Obe kulturniški skupini pa sta delovali ločeno in pokazala se je potreba po enotnem delovanju. Zato sta se obe skupini odločili za enoten progam dela v okviru Kulturno umetniškega društva. Ustanovni občni zbor je bil izvedenm 19/12—1982. Prvi enotni nastop v okviru KUD pa je bil organiziran v počastitev kulturnega praznika Slovencev. Izveden je bil izmenjalni koncert MOPZ »Savski glas« s Save pri Litiji in domačega MOPZ. Koncert je bil zelo uspešen, saj sta oba zbora obiskovalcem prikazala bogat program pesmi iz svojega repertoarja in tako dokazala, da je amatersko delo v krajevnih skupnostih živo in bogato.

KRAJEVNA SKUPNOST SAVA

Umrla najstarejša krajanka

V KS je dvanajst ljudi, ki so stari nad 80 let. Eni so boljšega, drugi slabšega zdravja, vendar vsak še dela, če mu le dopuščajo moči.

Januarja je umrla v 87. letu najstarejša krajanka, Frančiška Savšek, ki se je rodila 5. 3. 1986 pri Učakari na Boltiji. Otroška leta je preživela doma na kmetiji.

Rodila je štirinajst otrok, od katerih je še devet živih. Umirali so ji otroci, mož in pred petimi leti še sinova žena, ki bi ji na stara leta lahko pomagala, toda zapustila je 82-letni ljubeči babici tri leta staro Matejo, 8-letnega Vinka in desetletno Marto.

Kako je Savškova mama vse to zmogla, se sprašuje, kdor jo pozna. Nenavadna moč in trdnost te dobre, blage ženske se je skrivala v njeni dobri volji in ljubezni do svojih najbližjih.

Tako kot je živela, je tudi tiho umrla. Za krsto so stopali njeni najbližji, za njimi pa dolga vrsta ljudi, ki so poznali skrbno Savškovo mamo in jo poslednjič pospremili do savskega pokopališča.

Angelca Ocepek

KRAJEVNA SKUPNOST ŠMARTNO

Zadovoljiv odziv šolarjev

— Letošnje zimske počitnice so za učence izvenljubljanskih ter izvenmariborskih občin minile brez snega; šole so organizirale namesto smučarskih tečajev in dejavnosti na snegu druge oblike, predvsem rekreacijske, zanimanje učencev pa je bilo zanje zelo različno. Šmarski osnovnošolci so si v počitniškem času lahko ogledali dve lutkovni predstavi (Hišo tete Barbare v šoli in Tobijo v Ljubljani), balet GISELLE v ljubljanski Operi, imeli na voljo dva planinska izleta (za nižjo in višjo stopnjo) ter kopanje v hali Tivoli. Niti ena načrtovana akcija ni odpadla, odzvalo pa se je 181 šolarjev.

Prešernov dan

— Slovenski kulturni praznik so šmarski šolarji počastili z dejavnostmi, ki so potekale vse praznično dopoldne. Učenci nižjih razredov so eno šolsko uro posvetili Prešernovemu spominu, nato pa so si ogledali lutkovno igrico Sapramiška, ki jo je zaigrala mladinska skupina iz Litije. Učenci višje stopnje pa so imeli najprej v avli prireditev, kjer so se predstavili mladinski pevski zbor, pianistki Urška Meglič in Tadeja Mantelj ter učenke baletnega oddelka Glasbene šole Litija, nato pa je sedmošolcem in osmošolcem predstavil sodobne tokove v popularni glasbi Drago Volk, predstavnik Glasbene mladine Slovenije iz Ljubljane. Vsi šolarji so to dopoldne obiskali tudi razstavo TITO — MISEL — BESEDA — DELO v Litiji, večina pa si je ogledala še nove prostore Matične knjižnice.

B.Ž.

Plesni venček

Mladinci OO ZSMS Šmartno so v novembru 1982 organizirali začetni plesni tečaj v avli osnovne šole. Udeležilo se ga je približno 60 mladih iz Šmartna in okolice.

Ob zaključku tečaja so pripravili kulturno-zabavno prireditev »Plesni venček« z bogatim programom. Obsegal je samo tekmovanje v plesu, razne skeče, družabne igre (pomarančni in cvetlični ples), plesno tekmovanje za publiko, kjer so izbrali najboljši zakonski par, najbolj duhovit par in najboljši »ledik« par. Za popestritev večera pa sta poskrbela plesna učitelja Miran in Irena, ki sta prikazala čar latinsko ameriških in standardnih plesov. Za zabavo med programom in po programu je skrbel ansambel Revirčani iz Zagorja.

Mladinci se zahvaljujejo vsem, ki so jim pri organizaciji finančno in materialno pomagali. To so TOZD Usnjarna Šmartno, Predilnica Litija, Kozmetika Berčon, Restavracija Pošta in Biroservis Breznikar iz Šmartna.

V teku je že nadaljevalni tečaj, za katerega je prostore spet velikodušno odstopila osnovna šola Šmartno.

Dopisniki!

Ne pozabite priložiti vašim prispevkom tudi polnih naslovov.

Uredništvo

V SPOMIN

Marinovi mami

Ni lahko pisati o življenju in liku žene, kot je bila Marinova mama iz Klanca pri Gabrovki.

Vse njeno življenje je bilo prežeto z delom in skrbjo, ne samo za svojo družino, temveč za vse, ki jih je poznala. Počitka ni poznala niti v jeseni svojega življenja.

Rodila je tri otroke, hčerko in dva sina.

Med NOB je nesebično sodelovala v narodnoosvobodilnem gibanju. V tistem času je spoznala tov. Sergeja Kraigherja, pokojnega komandanta Staneta Rozmana in še mnogo drugih. V oskrbi je imela več partizanskih otrok.

Moža so ji ustrelili kot talca že leta 1941, sin je padel v partizanih skoraj na pragu svobode, dočim je bil njen najmlajši sin v partizanih še mladoleten. Hčerka ji je umrla že v svobodi za boleznijo na srcu, kar je bila posledica vojnih tegob. Z neizmerno bolečino je mama vse to prenašala. Nikoli ni mogla pozabiti svojih dragih, ki jih je izgubila. Le malo je imela še svojih najbližjih: in to sina, vnukinjo in vnuka ter pet pravnukov. Vse je obdajala z veliko ljubeznijo in skrbjo.

Pokopana je bila v Gabrovki, 12. 1. 1983. Bil je lep sončen dan. Imela je lep pogreb, veliko ljudi se je je spomnilo in obujali so spomine na njena dobra dela in njeno vedrost ter gostoljubnost. Pogreba so se poleg številnih krajanov udeležili tudi tov. Lidija Šentjurc, tov. Kralj Franc—Cink z ženo in še mnogo drugih uglednih ljudi. Sinu Tonetu sta poslala ob mamini smrti sožalno brzojavko tudi Sergej Kraigher in Lidija Šentjurc:

Dragi Tone! Težko naju je prizadela vest o smrti tvoje mame. Mama Marinova bo ostala nama in vsem, ki so jo poznali, v trajnem spominu, kot borka, ki je znala premagovati vse težave in izgube v življenju in še posebej v NOB. S svojo vedrostjo in požrtvovalnostjo nam je bila vsem za zgled in v oporo. Sprejmite ti in vsi vaši najino iskreno sožalje. Sergej in Lidija.

Tako je prenehalo biti plemenito srce Marinove mame. Hiša na Klancu, kamor smo tako radi prihajali, je zamrla. Počasi umirajo tudi njene rože, ki jih je tako lepo negovala.

Anica Črešnovec

Za šiviljski tečaj pri Delavski univerzi Litija vlada veliko zanimanje, saj je tovrstno znanje zelo koristno. Začetniški in nadaljevalni tečaj bodo zaradi velikega zanimanja ponovili.

Vpišite se lahko vsak dan 7.-12. in 15.-16.30.

Foto: T. B.

KULTURA

Filmski kažipot

— V marcu bodo predvajali v šmarskem kinu tri ameriške in en zahodnonemški film. Spored bo začela pustolovka VARUH DIVJINE, ki ji bosta sledili kriminalka DETEKTIV TOM ter kavbojka MLADI IN SVOBODNI«. Zadnji teden bodo zavrteli erotično komedijo MADAME IN NJENA NEČAKINJA; film ni primeren za šolarje.

Uspelo srečanje

V petek, 4. februarja, je bil v avli šmarske šole koncert, kjer so se predstavili oktet DPD Svoboda France Prešeren iz Žirovnice, Zasavski rogisti in Šmarski oktet. Prireditev, ki so jo nastopajoči posvetili slovenskemu kulturnemu prazniku in obletnici smrti Edvarda Kardelja, je spremljalo nad sto poslušalcev. Žirivničani so s tem nastopom vrnili Šmarčanom njihov lanski obisk na Jesenicah.

Kdaj tudi šolske matineje?

— Na pobudo šmarske šole so v kinu med zimskimi počitnicami predvajali za šolarje dva filma: obisk je bil presenetljiv. Risanke o Tommu in Jerryju si je ogledalo 465 mladih obiskovalcev iz Litije in Šmartna, mladinski film Peter in njegov zmaj pa 232. Ker precej filmov, ki so v rednem programu, ni primernih za šolarje, bi bilo prav, če bi vsaj v jesensko-zimskem času uvedli enkrat mesečno mladinske matineje, ki bi potekale ob sobotah popoldne.

Zanimiva razstava

V počastitev 4. obletnice smrti Edvarda Kardelja je Zavod za izobraževanje in kulturo pripravil v avli občinske skupščine razstavo kipov in slik akademskega kiparja Zlatka Rudolfa. V programu sta sodelovala tudi Uroš Maček z recitacijami, na kitari pa ga je spremljal Vojko Muljavec.

Predstavitev mladih ustvarjalcev

Tudi mladi so se predstavili ob kulturnem prazniku.

V programu so sodelovali: Alenka Urbanc, balet; Deja Mušič in Jani Jerant, glasba; recitatorke Mojca, Vanja in Talči pa so brale pesmi Mojce Rus, Hede Okorn, Andreje Medved, Alenke Jere in Joži Oven. V sejni sobi na Stavbah so razstavili svoje risbe Silva Poglajen, Mirjam Klinc, Joži Jamšek, in Zlato Rudolf, ki se je predstavil tudi kot kipar. Tomaž Šuštar pa je sodeloval s fotografijami.

J.J.

Obiskal nas je Ivo Zorman

V ponedeljek, 7. februarja, na predvečer kulturnega praznika, smo povabili na kramljanje našega nekdanjega občana, pisatelja Iva Zormana.

Ivo Zorman, ki sedaj živi v Ljubljani, se je rodil 3. maja 1926. leta na Ovri pri Komendi. Zelo mlad je sodeloval v NOB. Njegovo delo je obsežno, do sedaj so izšli naslednji romani: Trije Borjanovi, Čez dvajset let bo vse drugače. V tem mesecu se osipa mak, Pedagoška komedija, Draga moja Iza, Sončnica navadna, Stric Benjamin, Vonj po jeseni, Medved z budilko, Dom človekov, Kdo bo meni prižigal sveče in mladinska dela: Storžkovo popoldne, Nedeljska jutra, Tinčevi divji doživljaji, Rada bi bila velika, Deklica iz Mihovega mlina, Bolničarka Vida, Naši kurirji, Uporne Dražgoše, OF, Iz obroča, Svobodni gozdovi, Eno samo življenje, Na senčni strani mesta, Gnezdo sršenov, Obveščevalec Lesnika, V sedemnajstem in Rosni zaliv.

Literarni večer jo vodila Joža Konjar, z glasbenimi točkami pa ga je popestrila Alenka Bernikova. Obiskovalci so si v avli dvorane lahko ogledali priložnostno razstavo vseh pisateljevih del.

Obiskovalcev literarnega večera je bilo več kot sto, tudi tokrat je bila polovica mladih, kar kaže na njihovo zanimanje za kulturne dogodke. Čaka nas pa še veliko dela, da bomo vzbudili več zanimanja tudi pri odraslih.

GLASILO OBČANOV

Ustanovitelj: Občinska konferenca SZDL Litija. Glavni urednik: Jože Sevljak. Odgovorni urednik Glasila občanov: Mija Bernik; odgovorni urednik Delegatskega obveščevalca: Tine Brilej. Ureja uredniški odbor. Predsednik časopisnega sveta: Hilda Bole. Oblikovanje in tehnično urejanje: Drago Pečenik. Priprava za tisk. IBM—Dnevnik. Tisk: Tiskarna Ljudska pravica. Naslov uredništva: Litija, Parmova 9, tel.: 881-617. Časopis prejemajo vsa gospodinjstva v občini brezplačno na dom.

V SPOMIN

Viktorju Flisku

V nedeljo, 21. januarja, se je 18 praporov, med katerimi je bilo kar 16 gasilskih, poklonilo spominu staroste šmarskih gasilcev — Viktorju Flisku.

Rodil se je pred devetinsedemdesetimi leti v Šmartnem; v orumeneli matični knjigi gasilskega društva je zapisano, da je 10. januarja 1920 postal član gasilske čete še ne 16-letni fantič Viktor Flisek. Ker je bil zelo prizadeven in delaven, je kmalu zamenjal starejše tovariše v vodstvu; najprej je postal tajnik, nato poveljnik, po osvoboditvi pa vrsto let predsednik. Njegove sposobnosti so mu omogočile, da so ga gasilci izvolili tudi v upravni odbor takratne gasilske zveze Ljubljana — okolica, ob ustanovitvi občinskih gasilskih zvez pa je postal prvi predsednik gasilcev v občini Litija; po preteku mandata so ga imenovali za častnega predsednika.

V domačem gasilskem društvu je delal 63 let. Vedno je bil zgled mlajšim rodovom, zato je postal tudi med šmarskimi gasilci častni predsednik društva.

Nič manj uspešno ni bilo njegovo delo na področju amaterske kulturne dejavnosti. Bilo mu je komaj 15 let, ko se je vključil v Pevsko društvo Zvon, v katerem je prepeval 62 let. Tudi tu se ni zadovoljil le s petjem. Več let po NOB je bil njegov predsednik in v novejšem času živa zgodovina zborove dejavnosti. Ko je Zvon ob svoji osemdesetletnici izdal prvo spominsko brošuro, je bil Viktor Flisek poleg še ohranjenega arhiva v največjo pomoč pri zbiranju podatkov. Zadnjikrat je z zborom nastopil leta 1981 na XII. taboru slovenskih pevskih zborov v Šentvidu pri Stični.

Neutrudno pa je sodeloval tudi v dramski skupini, in sicer kot igralec in režiser. Njegova zadnja režija je bila Gobčeva opereta Planinska roža, ki je pred tridesetimi leti več sobot in nedelj polnila šmarsko in litijsko dvorano ter doživela 17 predstav.

Viktorja Fliska, dolgoletnega gasilca in kulturnega delavca, bomo Šmarčani še dolgo pogrešali. V svojem več kot šestdesetletnem delu nam je zapustil bogato dediščino, iz katere bodo črpali zamisli za svoje delo njegovi nasledniki.

Boris Žužek

NOVICE IZ KNJIŽNICE

V letu 1982 smo opravili obilo dela

Sešteli smo statistične podatke za leto 1982 in ugotovili, da smo imeli v primerjavi z letom 1981 10% več obiskovalcev in izposojenih knjig, število članov pa se je povečalo kar za 23%. Podatki veljajo samo za izposojevališče v Litiji (podružnica v Šmartnem in potujoča knjižnica nista všteti) in so naslednji:

	leto 1981	1982
število izposojenih knjig	29.470	32.392
število obiskovalcev	11.015	12.398
število članov	980	1.202

Tretjina vseh obiskovalcev in 399 članov je starejših od 18 let. Ti so si izposodili tudi tretjino knjig (10.994) in knjižnico obiskali 3.839 krat. Zanimivi so tudi podatki o poklicih naših odraslih bralcev:

delavci	284
študentje	49
kmet	1
gospodinje, upok.	35
skupaj:	361 (38 je dijakov, ki so starejši od 18 let)

Odrasli člani knjižnice so torej v večini delavci in ne upokojenci, kot trdijo nekateri »poznavalci« dela knjižnice.

Prireditve ob kulturnem dnevu

8. februarja je bilo v knjižnici zelo živahno. Izvedli smo akcijo, ki smo jo imenovali ODPRTA VRATA KNJIŽNICE in je imela naslednjo vsebino:

— knjižnico so si lahko ogledali vsi občani, organizirane skupine; obisk je bil množičen, saj so nas obiskali skoraj vsi učenci šmarske osnovne šole,

— vsi obiskovalci so si v čitalnici ogledali razstavo o Francetu Prešernu,

— prihajali so zamudniki, ki so knjige vračali brez plačila zamudnine,

— cicibani iz vrtca Najdihojca (Kalimero in Zajčki) pa so se seznanili s Prešernovimi in Zormanovimi knjigami in poslušali Levstikove pesmi.

Ura pravljic

bo v petek, 25. februarja 1983, ob 16. uri v sejni sobi dvorane na Stavbah. Otroci se bodo lahko naučili tudi novo pesmico Snežinka, sodeluje glasbeno-ritmični krožek OŠ Litija. Vabljeni!

Iz matičnega urada

Poroke, rojstva, smrti...

V januarju 1983 se je v občini rodilo 19 otrok, 9 dečkov in 10 deklic.

Na Bogenšperku se je poročilo 15 parov.

Poročili so se:

Strojan Jože, elektromehanik iz Brega pri Litiji in Plani[illegible]k Darja, kuharica iz Selška. Praznik Ludvik, varnostnik iz P[illegible]mskovega in Verčič Marija, družinska upokojenka iz Primsk[illegible]vega. Črček Jože, varnostnik iz Primskovega in Verčič Jo[illegible]ica, knjigovezna delavka iz Primskovega. Vidic Matijan, milicnik iz Kresnic in Balog Zdenka, finančni referent iz Kresnic. Pavli Albert, TT mehanik iz Moravč pri Gabrovki in Tomc Mirica, administratorka iz Moravške Gore. Mojsilović Milić, kuhar iz Maribora in Sršen Dušica, kuharica iz Trbovelj. Pikel Ivan, voznik kamiona iz Zagorja ob Savi in Drnovšek Marija, tehnični risar iz Zagorja ob Savi. Zmajšek Borut, elektrikar iz Zagorja ob Savi in Klukej Natalija, prodajalka iz Podvin. Ambrož Roman, skladiščnik iz Grosuplja in Kopina Irena, obračunski referent iz Loke pri Mengšu. Zener Oto, artist iz Jastrebarskega in Roter Valerija, artistka iz Jastrebarskega. Jerant Janez, delavec iz Male Štange in Kurent Marija, šivilja iz Gabrja pri Jančah.

Umrli v januarju:

Savšek Frančiška, stara 86 let, iz Ponovič. Damjan Frančiška, stara 88 let, iz Gornjega Loga. Knavs Stanislav, star 67 let, iz Litije. Leban Anton, star 83 let, iz Litije. Brežnik Antonija, stara 84 let, iz Litije. Možina Frančiška, stara 83 let, z Brega pri Litiji. Mrhar Frančišek, star 60 let, iz Kamnega vrha. Zidar Rafael, star 49 let, iz Ljubljane umrl v Moravčah. Huč Ana, stara 87 let, iz Gabrovke. Resnik Frančišek, star 58 let, s Klanca pri Gabrovki.

J.Č.

Komisija za delovna razmerja

MIZARSTVO LITIJA

OBJAVLJA

PROSTA DELA OZIROMA NALOGE

tehnologa

— organizatorja proizvodnje

Pogoji:
— srednješolska izobrazba lesne smeri
— 2 leti delovnih izkušenj
— poskusno delo 3 mesece

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v roku 15 dni od objave na MIZARSTVO LITIJA, Ponoviška 13.

Vse kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh od dneva izbire.

ŠE POMNITE, TOVARIŠI?

Jože ŠTOK — Korotan

SPRETNA UKANA ZASAVSKEGA BATALJONA

Nemški osvajalci so si po zasedbi Jugoslavije, zlasti pa po obisku Adolfa Hitlerja v Mariboru, prizadevali čimprej ponemčiti vse območje Štajerske in ga vključiti v svoj reich.

Zato so organi nemške zasedbene oblasti skušali v kali zatreti sleherno svobodno slovensko misel in vsako dejanje uporniškega gibanja. Gestapo je takoj potem, ko je izselila slovensko inteligenco in druge naprednjake, spredla široko omrežje agentov in vohunov ter začela sistematično zapirati organizatorje in sodelavce narodnoosvobodilnega gibanja, jih mučiti, ubijati in streljati, razbijati prve partizanske čete, uničevati celice KPS in odbore OF, desetkati I. štajerski bataljon ter izvajati nezaslišan krvav teror nad prebivalstvom.

Čeprav so pod streli nemških zločincev padali številni organizatorji in voditelji upora, se je osvobodilno gibanje kljub temu vztrajno razvijalo. Ko pa se je II. grupa odredov z dvema bataljonoma poleti 1942 prebila z Dolenjske na Štajersko in so bili 17. septembra na Dobrovljah iz vseh enot na Štajerskem ustanovljeni štirje bataljoni, ki so odšli na območja Savinjske doline, Kozjanskega, Pohorja in Zasavja, se je uporniško gibanje in partizanstvo naglo stopnjevalo, se širilo na vse strani in želo pomembne in vzpodbudne uspehe.

Zastran tega so Nemci, ki so bili spričo partizanske aktivnosti sila prizadeti v svojem ponosu, z vsemi mogočimi uničevalnimi sredstvi pritisnili na partizanske enote na Štajerskem. S pomočjo vohunov in domačih izdajalcev so že 7. novembra 1942 uspeli na Dobrovljah razbiti Savinjski bataljon, nekoliko pozneje pa zdesetkati Kozjanski bataljon. Zasavski bataljon, ki je 24. decembra 1942 taboril pri Kamniškem bataljonu na Kostanjski planini, pa so napadli z močnimi silami in jima prizadejali hude izgube, zlasti Kamniškemu bataljonu. Najhujši udarec pa so Nemci prizadejali štajerskemu partizanstvu, ko so 8. januarja 1943 napadli in uničili Pohorski bataljon. In tako je bil v tem obdobju Zasavski bataljon takorekoč edina borbena enota na Štajerskem.

V svoji zanesenosti so Nemci sklenili smrtonosni obroč še okoli Zasavskega bataljona »Alojza Hohkrauta«, prekrili teren z vohunskim omrežjem in načrtovali, da ga dokončno uničijo!

Medtem se je 14. januarja 1943 v taborišču na Lesu pri Vačah II. grupa odredov preosnovala v IV. operativno cono in ustanovila Kamniško-savinjski odred, ki so ga sestavljali Savinjski, Zasavski in Kamniški bataljon. Kamniški bataljon je namreč prešel z Gorenjske iz I. grupe odredov, Savinjski pa je bil oblikovan iz Aleksandrove čete, ki je zaostala na pohodu II. grupe odredov in je tedaj prišla sem, in 60 borcev iz Zasavskega.

Zaradi neugodnih obveščevalnih podatkov o bližajoči se nemški hajki se je Zasavski bataljon 25. januarja 1943 ponoči premaknil na greben Lesa, kjer ga je pričakal namestnik komandanta IV. operativne cone Peter Stante—Skala in njenemu štabu razložil, da so poročila o večji nemški ofenzivnosti v Zasavju preverjena in da je treba začetek akcij pričakovati že v naslednjih dneh. Hkrati je sporočil odločitev poveljstva cone, naj se bataljon začasno umakne čez Savo na Dolenjsko, ko pa se bodo razmere zboljšale, naj se takoj vrne na Štajersko in začne s spomladansko ofenzivo.

Stante Peter—Skala, namestnik komandanta IV. operativne cone

Zasavski bataljon, ki sta ga vodila Franc Poglajen—Kranjc kot komandant, in Josip Berkopec—Mišelj, kot komisar, je glede na nevarne in vsestransko težke razmere, v katerih se je znašel, začel zelo preudarno in odgovorno izvajati tvegano nalogo. Že ponoči je brez sledu zapustil Les in se naslednje jutro v največji tajnosti utaboril v borovem gozdičku nad vasico Senožeti. Velik del borcev je odšlo na prežo, bataljonski obveščevalec Luka pa je razpredel svoje omrežje na vse vetrove in sproti obveščal štab o stanju na terenu.

Obveščevalne vesti so potrjevale, da je sovražnikov obroč sklenjen, še zlasti pa so Nemci močno zastražili reko Savo ter njene mostove in brod. Spričo tega je štab sodil, da bi bil naš prehod čez Savo preveč tvegan, zato je odhod začasno odložil.

Naslednjega dne, bilo je 27. januarja 1943, je bilo v taborišču zelo zoprno, kajti zapadlo je še malce težkega snega. Ker zaradi budnosti nismo smeli kuriti ognja in si pripraviti kaj toplega, smo mencali dlani in pihali v pesti ter stiskali glave pod odeje...

Ko smo bili vsi nared za pohod, so v štabu menili, naj bi nekaj partizanov vendarle ostalo na Štajerskem, kajti kar tako ne smemo pustiti naših zvestih partizanskih krajev brez zveze. Prostovoljno se je javil komandir Ambrož in še 17 borcev, ki so dobili nalogo, naj bi uredili zaloge v bunkerjih ter vzdrževali zveze in javke.

V zasavsko kotlino je legla morasta tema. Skoznjo je iz Senožeti prisopihal partizanski brodar Franc Udovič — Florjan, nekaj zašepetal komandantu Kranjcu na uho — in že smo se na tiho prenosno povelje zvrstili v urejeno kolono in se začeli v velikem razmiku spuščati v dolino. Na obronku gozda nad Senožetmi nam je zastal korak. Ko je Florjan dobil na zvezi od vaškega zaupnika obvestilo, da se je nemška zaseda pri savskem brodu odšla pogret v vas, in ko so mimo odropotali vozovi po deželni cesti proti Litiji, smo po skupinah pretekli cesto in se varovani z bočnima zasedama podali k Savi. Tam je Florjan vrgel v Savo dva kamenja in še enega. In ko je na ta dogovorjeni znak zaslišal z jevniške strani padca dveh kamenjev v reko, je to pomenilo, da mu zaupnik sporoča, da je pot prosta.

Potem se nas je kar pol bataljona urno vkrcalo na leseni brod in že je Florjan odrinil plovilo s težkim veslom od brega. Na jevniški strani Save sta šli dve trojki v zasedo, drugi pa smo se zvrstili v kolono, previdno prekoračili železniško progo Ljubljana—Zidani most in se hitro vzpenjali v strm breg. Ko je prišel za nami še drugi del bataljona, smo se ustavili na Manožnikovi domačiji, kjer smo se malce odpočili ter podprli z jabolki in kruhom.

Brž ko sta na zvezo prišla dva kurirja relejne postaje, smo se pod njunim vodstvom povzpeli na Janče, od tam pa urno odrinili skozi Volavlje v Besnico, prečkali cesto Ljubljana—Trebeljevo—Šmartno in odrinili na planjavo pri Zavrharjih. Tam nas je obsvetlila sčemeča mesečina in obdajal skeleč mraz. Bili smo tiho, ko da nas ni!

Medtem ko se je bataljon ustavil in počival, sta se dve močni zasedi razšli na prežo k nemško-italijanski okupacijski meji, kurirja pa sta se nadvse previdno približala tej nenavadni štiri metre široki meji, navzkrižno prepreženi z bodečo žico in nevarno zaminirani. Z veščo previdnostjo sta izstrigla luknjo v žični pregradi, pobrala bombe, ki so visele na sprožilni žici, ter odstranila mine, ki so bile položene v zemljo, s sprožilnimi vršički pod travnato rušo.

Z neugodnim občutkom smo se drug za drugim kobacaje prevrtali skozi tisto ozko odprtino v žični meji ter se na italijanski strani razkosane Slovenije spet zvrstili v bataljonsko kolono.

Vaščani Javorja, ki so bili dobri znanci štajerskim partizanov, so veselo vzklikali v pozdrav. Zasavci smo bili zelo radovedni, kako je v »Ljubljanski pokrajini«, zato smo se za kratek čas razlezli po vasi in kramljali z Dolenjci, oni pa so se zanimali, kako je v »Tretjem reichu«? Toda, še pred svitanjem smo že odrinili navzdol in mimo razvalin Podlipoglava, ki so ga požgali Italijani, zavili na Pugled, ki sicer ni visok hrib, vendar nas je poledenela pot utrujala.

Skica okupiranega območja občine Litija, stisnjenega med nacistično Veliko Nemčijo in fašistično Italijo

Naš prvi del pohoda skozi mnoge nevarnosti se je srečno iztekel.

Pod klobukom Pugleda, na ravnici med mogočnimi bukvami, smo si uredili prijetno taborišče. Udobno bivanje okoli velikega tabornega ognja je popestrilo živahno kramljanje in prešerna partizanska pesem.

Naslednje jutro nas je ostro komandantovo povelje pognalo na bojne položaje okoli taborišča. Kot strela iz jasnega je usekalo med nas, da prodirajo na Pugled Lahi. Komaj smo si uredili zaklone in leže z orožjem, pripravljenim na strel, prežali navzdol po valovitem gozdnem pobočju, že smo se na poveljnikov ukaz dvignili kvišku in začeli prodirati v dolino... V vznožju pa nas je zaustavil komandir Bela in nam pojasnil, da je vaje konec. Seveda smo se v nekakšni zadregi borci spogledali in se nasmejali svoji resnosti. Podobnih vaj in drugih urjenj v partizanskem vojskovanju pa smo imeli še več.

Berkopec Josip — Mišelj, komisar in Poglajen Franc—Kranjc, komandant Zasavskega bataljona, fotografirana 25. 9. 1977 na Zasavski gori

Drugi dan je odšla prva četa v bližino Češnjic po hrano, drugi dve četi pa proti Podmolniku, Urhu in Bizoviku v zasede čakat sovražnike. Toda nič; ne Italijanov, niti belogardistov ni bilo na spregled.

Zvečer smo priredili ob tabornem ognju partizansko rajanje. Sovražniki na Golovcu pri Ljubljani so zagotovo videli naš kres ter slišali ubrano petje. Bojne in čustvene melodije, zlasti pesmi »Tam na Pugled gori...« so se nepozabno razlivale po gozdu. Naj odmeva naša pesem borbe in zmag, trpljenja in veselja tja v belo Ljubljano, naj jo slišijo vsi trpeči in zasužnjeni!

(Nadaljevanje prihodnjič)

OBVESTILO

Občinski odbor ZZB NOV Litija obvešča svoje člane in ostale občane na možnost oddiha v našem Počitniškem domu ZZB NOV v Banjolah in v Zdravilišču vojaških invalidov in borcev NOV v Strunjanu.

Dom v Banjolah je odprt od 15. aprila do 15. oktobra t.l. Zdravilišče Strunjan je odprto od 1. marca dalje vse leto.

V obeh domovih so zunaj sezone ogrevani bivalni prostori in morska voda v bazenu.

Cena penziona v Banjolah je za čas od 15. 4. do 5. 6. t.l. 300 — 350 din za člane ZB, za ostale 360 — 410 din. Cene za ostali čas še niso sprejete.

Cene v našem domu v Strunjanu so v zimskem času za borce 474 din, za ostale 521 din dnevno.

Prednost oddiha v omenjenih domovih imajo borci NOV.

Prijave sprejemamo na sedežu odbora ZZB, na Ponoviški cesti 6. Litija.

Za obisk se priporočamo!

Na podlagi sklepa komisije zbora delegatov SPIZ občine Litija za stanovanjska vprašanja z dne 12. 11. 1982 Samoupravna stanovanjska skupnost občine Litija razpisuje

JAVNI NATEČAJ

A) za dodelitev
5 enosobnih stanovanj in
4 dvosobna stanovanja

Stanovanja bodo dograjena predvidoma v drugi polovici leta 1984 ob Maistrovi ulici v Litiji, Rozmanov trg.

B) Za dodelitev kreditov za novogradnjo ali adaptacijo stanovanjskih hiš v skupnem znesku 1.000.000 din.

Krediti bodo dodeljeni upravičencem do 1. 6. 1983.

Osnovni pogoj za pridobitev stanovanja ali kredita je, da je prosilec **upokojenec.**

Podrobnejše informacije lahko prosilci pridobe pri Strokovni službi stanovanjske skupnosti občine Litija, Jerebova 6, kamor morajo tudi oddati prošnje najkasneje **do 31. 3. 1983.**

STANOVANJSKA SKUPNOST
OBČINE LITIJA

ROKOVNIK
4. SEJ SIS DRUŽBENIH DEJAVNOSTI OBČINE LITIJA

I. Razpored sej skupščin: MAREC 1983

11. Skupnost socialnega varstva Litija, torek 15/3—1983 ob 12. uri SO

2. Zdravstvena skupnost Litija, sreda, 16/3—1983 ob 12. uri ZD

3. Raziskovalna skupnost Litija, četrtek, 17/3—1983 ob 12. uri SO

4. Skup. III. obč. samoprisp. Litija, sreda, 6/4—1983 ob 12. uri SO

5. Skupnost socialnega skrbstva L., sreda, 23/3—1983 ob 12. uri SO

6. Izobraževalna skupnost Litija, četrtek, 24/3—1983 ob 12. uri SO

7. Skup. otroškega varstva Litija, petek, 25/3—1983 ob 12. uri SO

8. Kulturna skupnost Litija, sreda, 30/3—1983 ob 12. uri SO

9. Telesnokulturna skupnost Litija, četrtek, 31/3—1983 ob 12. uri SO

V letu 1985 bo moški pevski zbor »LIPA« Litija praznoval 100. obletnico svojega dela in obstoja. Ta visoki jubilej bodo proslavili s svečanim koncertom, zato pa želijo, da bi bil zbor še številnejši.

VABIJO VSE MOŠKE, NE GLEDE NA VRSTO GLASU, DA SE VKLJUČIJO V NJIHOVE VRSTE!

Kdor se želi pridružiti pevcem »Lipe«, se lahko prijavi vsak četrtek ob 18. uri v prostorih menze v Predilnici Litija.

Pevci litijske »Lipe« še sporočajo, da bodo imeli občni zbor v restavraciji Pošta v petek, 11. marca, ob 18. uri. Vabljeni vsi ljubitelji petja.

OPRAVIČILO

KOP Komunala Litija, ki je med ostalim zadolžena tudi za vzdrževanje javne razsvetljave v Litiji, se opravičuje občanom in vsem udeležencem komemoracije na predvečer dneva mrtvih, da spomenik padlim med NOB v Litiji ni bil osvetljen.

Za vzdrževanje javne razsvetljave imamo zadolžene določene ljudi, ki odgovarjajo za nemoteno delovanje le-te, proti njim je v naši DO tudi uveden postopek, tako da se podobno v bodoče ne bo več pripetilo.

KOP KOMUNALA LITIJA

PLANINSTVO

Pester program izletov

Tudi letošnji program izletov Planinskega društva Litija je zelo raznovrsten, saj bodo planinci obiskovali bližnje gore okrog Litije in v Zasavju, parkrat pa se bodo podali tudi v visokogorje Julijskih Alp in Kamniško Savinjskih Alp.

V letošnjem letu programirajo 17 izletov za člane, poleg tega pa še 75 izletov v mladinskih skupinah, ki delujejo v osnovnih šolah in 46 izletov v skupinah, ki delujejo v vrtcih. Tudi letos bodo organizirali planinski tabor za člane in pionirje, za kar je že sedaj veliko zanimanja. V osnovnih šolah Litija in Šmartno bodo v tem mesecu organizirali tudi planinsko šolo.

Decembra bo III. tradicionalni spominski planinski pohod na Tisje, markacijsti bodo skrbeli za vzdrževanje številnih planinskih poti, s planinskim domom II. grupe odredov na Jančah pa je tudi dosti skrbi. Pester program dejavnosti imajo tudi alpinisti o katerih bomo nekoliko podrobneje poročali prihodnjič.

T.B.

Program izletov odraslih za leto 1983

19. 2. 1983 Pohod na Stol
13. 3. 1983 Renke—Zasavska gora—Slemško—Vače—Hotič
10. 4. 1983 Dolsko—Murovica—Zagorica—Cicelj—Miklavž—Zg. Slivna—Bitiče—Hotič
24. 4. 1983 Zagorje—Čebine—Trbovlje
2. 5. 1983 Po Badjurovi poti
8. 5. 1983 Breg—Lisca—Lovrenc—Veliko Kozje—Zidani most
29. 5. 1983 Zagorje—Kum—Hrastnik
12. 6. 1983 Križe—Gozd—Križka gora—Tržič
3. 7. 1983 Stahovica—Velika Planina—Kamniška Bistrica
31. 7. 83 in 1., 2., 8. 83 Triglav—Sedmera jezera—Bohinj
7. 8. 1983 do 14. 8. 1983 Planinski tabor (Kamniška Bistrica—Vrata)
3. in 4. september Vrata—Luknja—Križki podi—Stenar—Vrata ali Krvavec—Kalški greben—Kalška gora—Cojzova koča—Grintovec—Kočna—Češka koča—Jezersko
11. 9. 1983 dan planincev
25. 9. 1983 Avtobusni izlet
9. 10. 1983 Renke—Ostrež—Polšnik—Mamolj—Javorski pil—Pustov mlin
23. 10. 1983 Bogenšperk—Javorje—Pristava—Obolno—Prežganje—Trebeljevo
13. 11. 1983 Litija—Janče—Jevnica v spomin na predsednika PD Litija Tineta Mačka
18. 12. 1983 Pohod na Tisje

PRIDRUŽITE SE NAM!

Vsi izleti so javno objavljeni, informacije pa lahko dobite tudi vsak četrtek od 16. do 18. ure na PD Litija (v domu TVD Partizan)

ROKOMET

Še mesec dni do prvenstva

Rokometaši bodo v drugi del prvenstva startali zadnjo soboto v marcu. Člani se bodo morali letos kar pošteno potruditi, da se bodo uvrstili v prvo polovico lestvice v I.republiški ligi, tako kot lani. Posebnih okrepitev v ekipi ne bo, v glavnem bodo igrali zelo mladi toda perspektivni igralci. Od »starih« bodo v ekipi le še Kolar, Verbajs in Kralj. Vsi se marljivo pripravljajo v sicer premajhni telovadnici, marca pa bodo pričeli trenirati na planem.

Mladinci in mladinke — oboji so trenutno na prvih mestih v republiških ligah — se tudi resno pripravljajo v telovadnicah, prav tako kadeti. Pionirji bodo začeli s tekmovanji v občinskih ligah aprila.

T.B.

REKREACIJA

Rekreacijski klub Usnjar v Šmartnem že dela

Lani ustanovljeni rekreacijski klub USNJAR v Šmartnem je že izvedel nekaj akcij. Najprej so bila organizirana tekmovanja v malem nogometu, nato pa še v balinanju. Marca bo začela delati tudi planinska sekcija za katero je zlasti med delavci Usnjarne veliko zanimanja.

T.B.

Še vedno aktiven

Eden starejših športnikov v naši občini je Pavlica Ivan iz Litije. Skromni mož je najprej malce nerad pristal na pogovor, meneč, da njegova aktivnost ne zasluži takšne pozornosti. Vendar temu še zdaleč ni tako.

»Za šport sem se navdušil že v šoli. Lahko rečem, da mi je pomenil vse: zabavo, sprostitev, pridobitev novih prijateljev — skratka bil mi je v veliko veselje,« je pripovedoval Ivan Pavlica. Telovadil je pri Sokolu, ukvarjal se je tudi z atletiko in nogometom. Sedaj je že devetnajst let blagajnik pri RK Litija, ter tudi aktiven planinec. S svojimi 73. leti je bil najstarejši udeleženec decembrskega pohoda na Tisje, večkrat na mesec se odpravi na krajši izlet do Obolnega, petkrat je že bil na pohodu na Stol, v poletnih mesecih pa namerava ponovno obiskati Triglav, za katerega pravi, da sam ne ve več, kolikokrat ga je že osvojil.

Dolgo časa je bil tudi vaditelj pri Sokolu, vendar nikdar ni pomislil, da bi za to svoje delo zahteval kakšno plačilo. Pravi, da mu je bilo v čast, ko je vodil mlade pri urah telovadbe in je bilo delo z njimi dovolj velika nagrada. Danes je vse manj takšnega zagnanega dela in prav to ga precej moti.

Litijski šport tudi sedaj spremlja, še posebno nogomet. Upa, da bo krizo, v kateri se je znašel, kmalu prebrodil in se vrnil tja, kjer je že bil — v prvo republiško ligo.

»Šport je zelo koristen za zdravje, človek je veliko bolj gibčen in odporen,« pravi Ivan Pavlica. Najboljši dokaz te njegove trditve je on sam s svojo čilostjo.

Za svoje telesnokulturno delo je prejel več priznanj in nagrad, o katerih pa ne govori preveč rad, čeprav je nanje ponosen. To pa prav gotovo z razlogom, saj jih je resnično zaslužil.

M.G.

NOGOMETNI KLUB LITIJA
išče
GARDEROBERJA
Pogoji: delo tri ure dnevno v popoldanskem času.
Honorar po dogovoru.

Vsi, ki se za delo zanimate, se lahko oglasite na razgovor vsak dan popoldne v prostore nogometnega kluba (ob nogometnem igrišču pri starem zdravstvenem domu).

KOMPAS JUGOSLAVIJA
Hertz
Obveščamo vas,
da je v Litiji, Jerebova 14
—poslovni center —
pričela z delom poslovalnica
KOMPAS—HERTZ RENT-A-CAR
Poleg posredovanja turističnih informacij izposojamo osebna in tovorna vozila ter počitniške prikolice.

Delovni čas od 7.—14.30

Telefon: 881-822

SE PRIPOROČAMO

Hura! Pa je zima le prišla! Toda na žalost šele po zimskih počitnicah. Vendar so v litijski šoli poskrbeli tudi za takšna presenečenja. Organizirali so športni dan in nikomur ni bilo treba dvakrat reči, da naj pred šolo prinese ali pripelje smuči ali sanke. Smučanja in sankanja je bilo seveda na pretek, pa tudi učitelji naslednji dan menda niso bili preveč radovedni. (Foto: T.B.)

KOŠARKA

Trd boj za obstanek

Končal se je prvi del tekmovanja v slovenski košarkarski ligi za moške. Ekipa Litije je s šestimi točkami na sedmem mestu skupaj s Kovinarjem iz Štor, ki pa ga je v domači dvorani prepričljivo premagala.

Trener Špes zaradi poškodb in kazni niti enkrat v devetih kolih ni mogel računati na vse igralce, zato so v klubu z dosežki v prvem delu prvenstva v glavnem zadovoljni. Moštvo Litije je v tem prvenstvu novinec v ligi, kar upoštevajo zlasti sodniki, ki so v prvem delu prvenstva kar na dveh gostovanjih s pristranskim sojenjem Litijane močno oškodovali. V nadaljevanju prvenstva čaka fante težak boj za obstanek v ligi. Koliko ekip bo letos izpadlo iz republiške lige, trenutno še ni jasno. To je namreč odvisno od uvrstitev slovenskih ekip v drugi zvezni košarkarski ligi. Najverjetneje bo potrebno za obstanek v ligi osvojiti sedmo mesto—torej tisto, ki ga ekipa sedaj tudi zavzema.

Čimboljšo fizično pripravljenost je moštvo skušalo doseči tudi s pomočjo tridnevnih kondicijskih priprav v Poreču. Ob tem velja povedati še, da so fantje del stroškov teh priprav pokrili z lastnim prispevkom.

Vrstni red po prvem delu SKL—moški:

1. Novoles	9	9	0	1010:776	18
2. Helios	9	8	1	981:760	16
3. Zagorje	9	6	3	755:725	12
4. Jeklotehna	9	5	4	841:827	10
5. Comet	9	5	4	777:783	10
6. Triglav	9	4	5	853:843	8
7. Litija	9	3	6	685:827	6
8. Kovinar	9	3	6	845:885	6
9. Rudar	9	2	7	726:873	4
10. Cerknica	9	0	9	696:864	0

Košarkarice razočarale

Pri članicah je položaj precej slabši. Odigranih je že dvanajst kol, torej se je drugi del prvenstva že začel, ekipa Litije pa je trenutno na zadnjem mestu. Ker ob koncu prvenstva iz lige izpadeta dve ekipi, je le malo verjetno, da bi dekletom uspelo ostati v republiški ligi.

Trener ekipe Lebinger je povedal, da je do takšnega položaja pripeljal predvsem premajhen obisk treningov. Ta je po eni strani tudi razumljiv, saj glavno breme ekipe nosijo starejše igralke, ki imajo veliko drugih, tudi družinskih obveznosti. Njih seveda za nastalo situacijo ne gre kriviti, problem je v tem, da ni dovolj mladih igralk, ki bi jih mogle in morale zamenjati.

Konec prvenstva je sicer še zelo daleč in morda ekipa kljub vsemu le ne bo izpadla iz lige. Tako ne glede na to je jasno, da le delo z mlajšimi kategorijami lahko čez nekaj let vrne litijsko žensko košarko na pozicije, ki jih je nekdaj zavzemala.

Vrstni red po dvanajstih kolih SKL—ŽENSKE:

1. Rogaška	11	11	0	917:648	22
2. Pomurje	12	10	2	867:669	20
3. Kladivar	12	10	2	908:747	20
4. Comet	12	8	4	765:683	16
5. Metka	12	7	5	858:869	14
6. Senožeče	12	6	6	760:761	12
7. Salonit	12	6	6	874:936	12
8. Jesenice	12	4	8	817:826	8
9. Maribor	12	3	9	747:846	6
10. Slovan	12	3	9	664:824	6
11. Novo mesto	11	2	9	643:814	4
12. Litija	12	1	11	682:824	2

M.G.

Javna radijska oddaja

V soboto, 12. marca bo ob 17. uri v dvorani Osnovne šole Gabrovka javna radijska oddaja »Spoznavajmo svet in domovino«.

Na oddaji, ki jo bo direktno prenašal tudi 1. radijski program, bodo sodelovali:
— napovedovalca Radovan Kozmos in Monika Glavič
— ansambel Party s pevko Meto Močnik
— vodja glasbenega dela Lado Leskovar
— humorist Marjan Marinc

Pridite, če se želite zabavati, poslušati dobro glasbo, bodriti ekipo iz naše občine ali preizkusiti svoje znanje.

Vstopnice bodo v predprodaji na Občinski konferenci ZSMS Litija, Valvasorjev trg 11; v Osnovni šoli Gabrovka pa dve uri pred začetkom oddaje.

OK ZSMS Litija

30 LET PROSTOVOLJNEGA KRVODAJALSTVA

Krvodajalska akcija

petek, 18. 3. 1983 **7.—15. ure**
sobota, 19. 3. 1983 **7.—15. ure**

Vabimo vse zdrave delovne ljudi in občane, da se v čim večjem številu udeležijo odvzema krvi v ZDRAVSTVENEM DOMU LITIJA.

ČLOVEK — ČLOVEKU KRI ZA ŽIVLJENJE!

OBČINSKI ODBOR RK
Litija